

331.71
ส 873 ก
๕.3

การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

๒๕๕ พ.ค. 2540

ปริญญานิพนธ์

ของ

สุวรรณา จงประเสริฐพร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๖๓๖๑

การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

บทคัดย่อ

ของ

สุวรรณา จงประเสริฐพร

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มีนาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน จำนวนรวมทั้งสิ้น 301 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ แบบเติมข้อความ แบบปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประมาณค่า โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา โดยเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ปัจจัยในด้านที่มีโอกาสก้าวหน้าในงานอาชีพนั้น ๆ สูง

2. เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา พบว่าต้องการทำงานก่อน และหาทางศึกษาต่อในภายหลัง อาชีพที่สนใจ คือ การทำงานกับบริษัทเอกชน เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาแล้ว นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มีความต้องการมากตามลำดับ ดังนี้ เป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ประกอบอาชีพอิสระ และ พนักงานธนาคาร ส่วนสถานที่ทำงานนั้นต้องการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร

3. การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ พบว่าได้เริ่มคิดที่จะประกอบอาชีพดังกล่าว เมื่อเข้าศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษาแล้ว และมีการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่คาดหวังนั้นเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ในด้านที่เลือกแผนการเรียนประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ส่วนปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตศึกษานั้นเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดตารางสอนเพื่อลงวิชาเลือกให้ตรงกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา

CAREER PLANNING OF STUDENTS IN BUSINESS
ADMINISTRATION PROGRAM

ABSTRACT

BY

SUWANNA JONGPRASERTPORN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education Degree in Business Education
at Srinakharinwirot University

MARCH 1997

The purpose of this research is to study the factors in choosing career and objectives including problems in career planning of students in business administration programme.

The samples used in this research were based on the data obtained from senior students in the last term of academic year of 1995 in accounting, marketing, finance and banking totalling 301 persons.

The instruments collecting data are questionnaires in form of choices, blank filling, open-ended questions and rating-scale. Statistical methods for data analysis were percentage, means and standard deviation.

The results of this research revealed as follow :

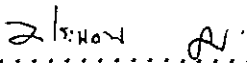
1. In terms of factors for students in choosing their careers, we found that by those factors average are ranking in high level. The top score factors chosen by most student is the high progress opportunity in that career.

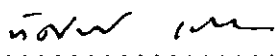
2. In terms of objective in choosing their career after graduation, we found that students desire to work prior to furthering higher education. They are interested in working with a business firm. Classified by major subjects, we found that students in accounting, marketing and finance & banking mostly desire to work as auditor , freelance and bank employee respectively. The place they want to work is in Bangkok.

3. In terms of career planning and problem in career planning, we found that the students began to think about it when they were freshies in the universities and they prepared themselves to enter the expected career to be found in medium level by average. The top score item chosen by most student is to select study program that comprised of subjects supporting their expected career. We found furthermore that students have problems concerning career planning in moderate level. The item most frequently chosen by students is how to manage the study schedule to be in accordance with their expectation.

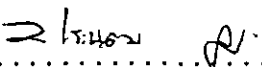
คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

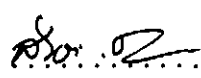
..... ประธาน
(ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์)

..... กรรมการ
(อ.ทักษิณ เจตลันต์)

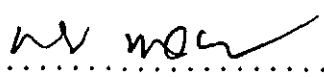
คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์)

..... กรรมการ
(อ.ทักษิณ เจตลันต์)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รศ.สำองค์ งามวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่...!๕...เดือน...มีนาคม.....พ.ศ. 2540..

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ทัศนีย์ เจตสันต์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์สาอังกค์ งามวิชา กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม ซึ่งได้สละเวลากรุณาให้คำปรึกษา และเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์ชูศรี เลิศรัตน์เตชากุล และคุณปิยะชาติ โชคพิพัฒน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแบบสอบถามที่ใช้ในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้

ขอขอบคุณนิสิตนักศึกษารุ่นปีที 4 ปีการศึกษา 2538 คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งนิสิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณประจักษ์เวช ดีวี คุณภัทรี กลิ่นมาลี และคุณหญิงทอง ตั้งจิตตชอบ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือประมวลผลข้อมูลทางสถิติ และในการจัดพิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี

คุณประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ที่มีพระคุณยิ่ง ในฐานะผู้วางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัย

สุวรรณา จงประเสริฐพร

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษา	3
	ความสำคัญของการศึกษา	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	ข้อตกลงเบื้องต้น	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
	ความหมายและความสำคัญของอาชีพ	6
	ทฤษฎีการเลือกอาชีพและการพัฒนาการทางอาชีพ	7
	แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ	14
	ขั้นตอนของการวางแผนอาชีพ	15
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
3	วิธีดำเนินการศึกษา	24
	การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	24
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	26
	วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	27
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
	การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	29
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	30

4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
5	สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	68
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	68
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	69
	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	69
	การวิเคราะห์ข้อมูล	70
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	71
	อภิปรายผลการศึกษา	77
	ข้อเสนอแนะ	83
	ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	84
	บรรณานุกรม	86
	ภาคผนวก	90
	ประวัติย่อของผู้วิจัย	104

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
2	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	33
3	ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)	34
4	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ	36
5	เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา	39
6	อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด	40
7	การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วของ นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี	41
8	การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วของ นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด	42
9	การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วของ นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร	43
10	สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงาน	44
11	ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จ การศึกษาแล้ว	45
12	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ตนเองอย่างชัดเจน	46
13	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านการเลือกอาชีพอย่าง กว้าง ๆ	47
14	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ อย่างละเอียด	49
15	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการปรึกษาผู้มีความรู้ หรือ ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพ	50

16	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ โดยการศึกษาหาความรู้ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่	51
17	การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ในส่วนที่ แสดงถึงขั้นตอนของการวางแผนในการหางาน	52
18	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเตรียมตัวเพื่อการประกอบ อาชีพที่คาดหวัง	53
19	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพ	56
20	การดำเนินการแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษากรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ	58
21	รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ในการวางแผนอาชีพของสาขาวิชาการบัญชี	59
22	รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ในการวางแผนอาชีพของสาขาวิชาการตลาด	61
23	รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ในการวางแผนอาชีพของสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร	63
24	แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุง การบริหารทางวิชาการ และด้านอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ	65
25	ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา	67

ภูมิหลัง

ความเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยในช่วงสามสิบปีที่ผ่านมา โดยนับตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) จนถึงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงมากประมาณร้อยละ 7 ต่อปี ในขณะที่อัตราการเพิ่มของประชากรลดลงจากร้อยละ 3.4 ต่อปี จนถึงร้อยละ 1.4 ต่อปีในปัจจุบัน และในอนาคตคาดว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจเฉลี่ยจะอยู่ในระดับร้อยละ 7 - 8 ต่อปีต่อไปเนื่องไปตลอดช่วงทศวรรษนี้ ดังนั้นประเทศไทยจึงควรอยู่ในสถานะทางเศรษฐกิจดี โดยปรับตนเองจากประเทศยากจนมาเป็นประเทศที่พอมีอันจะกิน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และเห็นได้ชัดทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง ตลอดจนสภาพแวดล้อมต่าง ๆ นานับประการ (สิปปนนท์ เกตุทัต. 2537 : 13)

การศึกษานับเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง สำหรับการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และการแก้ไขปัญหาการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเป็นผู้นำเพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งผลิตบุคคลให้มีความรู้ทางวิชาชีพ วิชาการขั้นสูงตามความต้องการและความจำเป็นของประเทศ นอกจากนี้ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกและวางแผนการเรียนเพื่อตักตวงความรู้ ความสามารถในคณะหรือสาขาอาชีพที่ตนสนใจ เป็นแหล่งความรู้ใหม่และกิจกรรมต่าง ๆ ที่นักศึกษาสามารถเลือกศึกษาหรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบอาชีพได้อย่างกว้างขวาง

นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่ได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น ได้ใช้เวลาส่วนใหญ่นกับการศึกษาหาความรู้ เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ต้องการพัฒนาตนเองให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพของประเทศชาติ และที่สำคัญคือ การเตรียมตัวสำหรับการไปประกอบอาชีพในอนาคต โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า มนุษย์เราส่วนใหญ่ได้ใช้เวลาเพื่อการประกอบอาชีพประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิต โร (Roe. 1965 : 35) กล่าวว่าอาชีพนั้นนอกจากจะเป็นวิถีทาง

ที่จะได้มาซึ่งคำตอบแทนเพื่อนำไปชั่งปัดจัดต่าง ๆ มาสนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังเป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการทางจิตใจ ความต้องการทางสังคมของมนุษย์ และยังเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชีวิตที่ไม่สามารถแยกออกจากพัฒนาการทางชีวิตอื่น ๆ ได้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์. 2527 : 25) รวมทั้งก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ตระหนักในคุณค่าของตนเอง มีความสุขและความสมบูรณ์ในชีวิตอีกด้วย

เมื่ออาชีพมีความสำคัญต่อมนุษย์มากเช่นนี้ การเลือกอาชีพจึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในทุก ๆ ด้าน และควรจะต้องมีบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบให้ความสนใจและช่วยเหลือในด้านอาชีพ รวมทั้งการให้คำปรึกษาแนะแนวด้านอาชีพแก่นักศึกษาเหล่านี้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสถานการณ์

การวางแผนเป็นการกำหนดกิจกรรมและแนวทางที่จะดำเนินไปในอนาคต ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างสำคัญยิ่งต่อการพิจารณาหาทางเลือกที่ดีและเหมาะสมที่สุด ความจริงแล้วการดำเนินการสำหรับกิจกรรมหนึ่ง ๆ อาจไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนเลยก็ได้ แต่ผู้เฝ้าบ่มขาดโอกาสที่จะได้วิเคราะห์ถึงทางเลือกต่าง ๆ เพื่อพิจารณาให้ได้ทางเลือกในการดำเนินการที่ดีที่สุด ฉะนั้นการวางแผนตลอดจนการตัดสินใจเลือกอาชีพที่รอบคอบ ถูกต้อง และเหมาะสมกับตนเองนั้น บ่มส่งผลให้บุคคลมีความสุขสมหวังในชีวิต ในทางตรงกันข้ามถ้าวางแผนอาชีพที่ผิดพลาด จะก่อให้เกิดปัญหาในการประกอบอาชีพ ซึ่งส่งผลกระทบเป็นอันมากทั้งต่อตัวบุคคลและประเทศชาติ ประกอบกับการจะปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่าย ๆ ต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมตัวฝึกฝนใหม่ ก่อให้เกิดความสูญเสียทั้งในด้านของเวลาและเศรษฐกิจด้วย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาระดับสูงที่มุ่งผลิตบุคคลให้มีความรู้ทางวิชาชีพ วิชาการชั้นสูง ซึ่งอาจแบ่งแยกออกได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ และกลุ่มมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากงานวิจัยของทิพวรรณ รัตนวงศ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้พบว่า นักศึกษาในสายสังคมศาสตร์มีแนวโน้มที่จะศึกษาในสาขาบริหารธุรกิจมากขึ้นเป็นลำดับ และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนส่วนใหญ่นี้เปิดดำเนินการหลักสูตรระดับปริญญาตรี ในกลุ่มสาขาวิชาสังคมศาสตร์จะเปิดสอนในหมวดสาขาวิชาบริหารธุรกิจมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความต้องการของนักศึกษาที่มีอยู่เป็นจำนวนมากในสาขาวิชาดังกล่าว ประกอบกับนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยจะมีช่วงอายุอยู่ในวัยระหว่าง 17 - 24 ปี จากทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ (Tolbert. 1974 : 34 ;

citing Super. n.d.) กล่าวว่า บุคคลในช่วงอายุดังกล่าวจะมีการเลือกอาชีพอย่างจริงจังมากขึ้น โดยมีการคาดคะเน หรือ มีการวางแผนล่วงหน้าที่จะเลือกประกอบอาชีพที่ตนถนัดและสนใจ ตลอดจนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอาชีพนั้น ๆ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาทางธุรกิจอยู่ในชั้นปีที่ 4 (หลักสูตร 4 ปี) ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ว่ามีการวางแผนอาชีพ เป้าหมาย และมีการเตรียมพร้อมในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และตลาดแรงงานในปัจจุบันเพียงไร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และการแนะแนวอาชีพในมหาวิทยาลัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ผู้สอน ตลอดจนถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
2. เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
3. การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจใน

ชั้นปีที่ 4 ในสาขาวิชาดังนี้

3.1 สาขาวิชาการบัญชี

3.2 สาขาวิชาการตลาด

3.3 สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน

ความสำคัญของการศึกษา

ความสำคัญของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. ผลจากการศึกษาจะทำให้สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและสภาพการณ์ในปัจจุบัน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตนักศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป
2. ผลจากการศึกษาทำให้ทราบข้อเท็จจริงตลอดถึงสภาพปัญหาของการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางกำหนดหน่วยและแนวอาชีพในสถานอุดมศึกษา ในอันที่จะได้จัดกิจกรรมตลอดจนเตรียมเอกสาร และคำปรึกษาที่ตรงกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา มีดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในชั้นปีที่ 4 (หลักสูตร 4 ปี) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของมหาวิทยาลัยจัมปาศรีนครราชบุรีในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,376 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรในข้อ 1. โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้จำนวนนักศึกษาของแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นตัวแปรจำแนกตามอัตราส่วน ซึ่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) ได้จำนวนทั้งสิ้น 301 คน

ข้อตกลงเบื้องต้น

หลักสูตรของสาขาวิชาเดียวกันในมหาวิทยาลัยที่ต่างกันมีจุดมุ่งหมาย และ วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการศึกษครั้งนี้ ได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยไว้ดังนี้

1. นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ จะมีความหมายดังนี้

นิสิตที่ศึกษาทางธุรกิจ หมายถึง นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงิน ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา หมายถึง การกำหนดเป้าหมายในเรื่องของอาชีพไว้ล่วงหน้าโดยพิจารณาถึงความเป็นไปได้ การค้นหาโอกาส การวางแผนทางการประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ และการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง

3. อาชีพของบิดามารดา หมายถึง อาชีพหลักหรืออาชีพประจำที่บิดา มารดาใช้ประกอบการเลี้ยงชีพ ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

- 3.1 รับราชการ
- 3.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 3.3 ลูกจ้างบริษัทเอกชน
- 3.4 ประกอบอาชีพอิสระ
- 3.5 เกษตรกร

4. รายได้ของบิดา มารดา หมายถึง รายได้ของบิดา มารดา ต่อเดือน คิดเฉพาะรายได้ที่เป็นจำนวนเงินไม่คิดผลผลิตอื่น ๆ

5. การศึกษาของบิดา มารดา หมายถึง การศึกษาขั้นสุดท้ายของบิดามารดา โดยถือเอาระดับการศึกษาของบิดา มารดาที่มีระดับสูงสุด

6. ปัญหาของการวางแผนอาชีพ หมายถึง สิ่งที่ทำให้เกิดข้อขัดข้อง หรือ เป็นอุปสรรคในการวางแผนอาชีพ ทำให้ไม่สามารถเลือกอาชีพที่ตรงกับความต้องการหรือเป้าหมายที่ได้ตั้งใจไว้

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ความหมายและความสำคัญของอาชีพ
2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ
4. ขั้นตอนของการวางแผนอาชีพ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและความสำคัญของอาชีพ

อาชีพ ตามความหมายของพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้กล่าวว่า อาชีพคือ การเลี้ยงชีวิต การทำมาหากิน

สมพงษ์ พละสุรย์ (2525 : 23) ให้ความหมายของอาชีพว่า หมายถึง กิจกรรม หรือ การกระทำที่ผู้กระทำมีจุดมุ่งหมายหรือหวังผลเพื่อให้ได้สิ่งยังชีพ เช่น อาหาร เสื้อผ้า เครื่องใช้ หรือรายได้โดยการอาชีพ มักมีผลตอบแทนเป็นรายได้หรือเครื่องยังชีพ

อาชีพ นอกจากจะเป็นวิถีทางที่จะได้มาซึ่งค่าตอบแทนเพื่อนำไปซื้อปัจจัยต่าง ๆ สนองความต้องการทางร่างกายแล้ว ยังสามารถตอบสนองความต้องการทางจิตใจ สังคมได้อีกด้วย โดยเฉพาะในสังคมประชาธิปไตยที่มีเสรีภาพในการเลือกอาชีพ เพราะอาชีพจะเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ได้แสดงตน แสดงความสมหวัง ความใฝ่ฝันของตนเอง และตอบสนองความต้องการทางใจของบุคคลได้อีกด้วย (ธิดารัตน์ บุญ. 2527 : 161 ; อ้างอิงมาจาก Tyler. 1969 ; Roe. 1956) นอกจากนี้ ยังเป็นที่ทราบกันดีแล้วว่ามนุษย์ได้ใช้เวลาก่อนชีวิต คือ ประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิต เพื่อการประกอบอาชีพ อาชีพเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ไม่อาจแยกออกจากพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของชีวิตได้ สามารถบ่งชี้สภาพของแต่ละบุคคล ซึ่งอาชีพจะเปลี่ยนแปลงไปในแต่ละช่วงชีวิตของแต่ละบุคคล ถ้ามีการวางแผนอาชีพที่ดีเท่ากับว่าได้มีการวางแผนชีวิตที่ดีไว้

การเลือกอาชีพ จึงนับว่าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับบุคคลเป็นกระบวนการที่ค่อนข้างยุ่งยาก และต้องนำเอาองค์ประกอบต่าง ๆ ไปพิจารณาด้วย (ประดล ตันติวงษ์. 2505 : 117)

เพราะการตัดสินใจเลือกอาชีพที่ผิดพลาด จะทำให้บุคคลรู้สึกท้อแท้เศร้าหมอง ขาดความมั่นใจในตนเอง นอกจากนี้การปรับเปลี่ยนอาชีพใหม่ไม่ใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่าย ๆ ต้องใช้ระยะเวลาในการที่จะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการสูญเสียทั้งด้านเศรษฐกิจและเวลา ส่งผลกระทบต่อตัวบุคคลและประเทศชาติในที่สุด

ทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพ

แนวความคิด หรือ ทฤษฎีการเลือกอาชีพตลอดจนการพัฒนาอาชีพนั้น ได้มีนักวิชาการกล่าวถึงไว้จำนวนมาก ซึ่งแต่ละทฤษฎีจะมีการคาดหมาย ความเชื่อ และสมมุติฐานต่าง ๆ เป็นความพยายามที่จะช่วยให้บุคคลวางแผนอาชีพ หรือเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม โดยอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีการเลือกอาชีพนั้น ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคลิกภาพ และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ส่วนทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพจะแสดงให้เห็นถึงพัฒนาการด้านอาชีพที่เป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นขั้นเป็นตอนในแต่ละช่วงอายุ ซึ่งแนวความคิดที่ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบในการศึกษา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพไว้ว่าประกอบด้วยหลัก 3 ประการ คือ

1.1 การวิเคราะห์ตนเอง ในด้านความสามารถ ความสนใจ

1.2 การวิเคราะห์อาชีพ โดยบุคคลจะต้องแสวงหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพ รายได้ ความมั่นคงและโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ

1.3 การใช้วิจารณ์ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้ แคพซ์ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2529 : 68 ; อ้างอิงมาจาก Katz. 1963) ยังได้กล่าวถึงหลักการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบเพิ่มเติมว่า การเลือกอาชีพของบุคคลมีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษา และบุคคลแต่ละคนควรจะได้วางแผนโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของโครงการเลือกอาชีพนั้นจะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง ช่วยให้บุคคลได้เลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเอง ตลอดทั้งประสบการณ์ก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกแล้วนั้น

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของโร (Roe. 1966 : 31) โรได้ค้นคว้าทดลองเรื่องพื้นฐานของการพัฒนา (Developmental Backgrounds) และบุคลิกภาพ (Personalities) ซึ่งทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ ดังนี้

2.1 บุคคลจะเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับบุคลิกภาพ ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีแตกต่างกันออกไป รวมทั้งต้องสามารถสนองความต้องการของคนได้ด้วย

2.2 ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ได้จากการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ กล่าวคือ พ่อแม่ที่เลี้ยงดูโดยให้ความรักอย่างเพียงพอและให้อิสระแก่เด็กบ้าง เด็กก็จะปรับตัวได้ดี งานอาชีพที่เขาชอบคืองานบริการสังคมและการติดต่อ ในทางกลับกันถ้าพ่อแม่บังคับเข้มงวดแก่เด็กมากเกินไป เด็กก็就会有ความสนใจแคบ ไม่ชอบมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ เมื่อเติบโตก็จะเลือกงานด้านช่างฝีมือซึ่งไม่ต้องติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ เป็นต้น

ทฤษฎีของโรถูกจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีความต้องการ (Need Theory) เพราะได้กล่าวถึงความต้องการเป็นสิ่งที่กระตุ้นให้บุคคลเลือกอาชีพ โรเห็นว่าคนทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้อิทธิพลของความต้องการซึ่งสามารถสนองความพอใจได้ และความต้องการนี้ได้รับการถ่ายทอดจากพันธุกรรม (Genetic Inheritances) ดังนั้นรูปแบบของวิถีชีวิตเป็นผลของพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตอนต้น (Early Environment) และถูกกระตุ้นโดยความต้องการแล้วกลายเป็นอุปนิสัยในการเลือกอาชีพนั่นเอง

3. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอลแลนด์ (Holland. 1973 : 5 - 10) ฮอลแลนด์กล่าวว่า การเลือกอาชีพของบุคคล คือ การแสดงออกทางบุคลิกภาพของบุคคล โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจความสนใจของบุคคล คือ การสำรวจบุคลิกภาพ และบุคคลที่ทำงานในอาชีพหนึ่ง ๆ จะมีบุคลิกภาพที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งมีการตอบสนองกับสถานการณ์และปัญหาในวิถีทางที่คล้ายคลึงกัน ฉะนั้นบุคคลเหล่านี้จึงสร้างสภาพแวดล้อมระหว่างบุคคลที่มีลักษณะเฉพาะกลุ่ม ความพอใจในอาชีพ ความมั่นคงในอาชีพ และการประสบความสำเร็จในอาชีพ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสอดคล้องระหว่างบุคลิกภาพของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงาน

ฮอลแลนด์ ได้กำหนดลักษณะบุคลิกภาพตามความสนใจในอาชีพต่าง ๆ ออกเป็น 6 ประเภท (มาร์ศรี กองเกตุ. 2524 : 20 - 21) ดังนี้

1. บุคลิกภาพของผู้มีความสนใจอาชีพประเภทช่างฝีมือ (Realistic) บุคคลกลุ่มนี้ชอบอาชีพประเภทงานช่างฝีมือและชอบทำงานกลางแจ้ง มีลักษณะขี้อาย หัวอ่อน เปิดเผย จริงจัง

แข็งแรง วัตถุนิยม เป็นธรรมชาติ พากเพียร เสมอต้นเสมอปลาย เก็บตัว มั่นคง มัธยัสถ์ อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ช่างไฟฟ้า ช่างประปา ช่างวิทยุ ช่างทำบล็อกรถยนต์ เป็นต้น

2. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทวิทยาศาสตร์ (Investigative) บุคคลกลุ่มนี้จะมีความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง มีความสามารถด้านคำนวณและวิทยาศาสตร์ มีลักษณะชอบวิเคราะห์ รอบคอบ ใฝ่รู้ รักอิสระ ฉลาด เก็บตัว มีหลักการ อดทน เจ็บปวด มีเหตุผล แต่ขาดความสามารถด้านการเป็นผู้นำ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักอุตุนิยมวิทยา นักชีววิทยา นักเคมี นักฟิสิกส์ นักเขียนบทความทางวิชาการ เป็นต้น

3. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานบริการ การศึกษา และสังคม (Social) บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถทางมนุษยสัมพันธ์ ชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความสามารถด้านการสอน มีความรับผิดชอบ ชอบเข้าสังคม รู้จักกาลเทศะ จูงใจคนเก่ง

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ ครู นักจิตวิทยา จิตแพทย์ นักสังคมสงเคราะห์ เป็นต้น

4. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานสำนักงานและเสมียน (Conventional) บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถทางงานสารบรรณ การคำนวณ งานธุรการ มีความยุติธรรม วางท่ามีสมรรถภาพ ไม่ยืดหยุ่น อ่อนน้อม คล่องแคล่ว เจ้าระเบียบ เปือกเย็น ไม่มีจินตนาการ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักบัญชี ผู้ดูแลสินค้าในสต็อก ผู้ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ เสมียนจ่ายเงิน พนักงานจดคำให้การศาล เป็นต้น

5. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานค้าขาย (Enterprising) บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถด้านการเป็นผู้นำ กล้าได้กล้าเสีย น่าเชื่อถือ กระปรี้กระเปร่า เปิดเผย ใจร้อน มองโลกในแง่ดี สนุกสนาน เชื้อมั่นในตนเอง เข้าสังคมง่าย ช่างพูด

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักธุรกิจ พ่อค้า พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน นายหน้า นักจัดรายการโทรทัศน์ เป็นต้น

6. บุคลิกภาพของผู้ที่มีความสนใจอาชีพประเภทงานศิลปะ ดนตรี และวรรณกรรม (Artistic) บุคคลกลุ่มนี้มีความสามารถด้านศิลปะ ภาษา ดนตรี การละคร การเขียน ไม่มีระเบียบ จุกจิก เจ้าอารมณ์ มีความคิดริเริ่ม เพื่อฝัน ไม่จริงจัง ใจร้อน รักอิสระ ช่างคิด ไม่ชอบเลียนแบบ

อาชีพที่บุคคลกลุ่มนี้สนใจ ได้แก่ นักดนตรี นักประพันธ์ นักโฆษณา นักร้อง เป็นต้น

4. ทฤษฎีของฮอพพอค (ชมมาตร พันธุมโพธิ. 2530 : 21 – 22 ; อ้างอิงมาจาก Hoppock. 1974) มีหลักการว่าบุคคลจะเลือกอาชีพที่สามารถสนองความต้องการของตนเองได้ดีที่สุดและมากที่สุดทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยเน้นถึงความสำคัญของการรู้จักตนเองอย่างแท้จริงในด้านของความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นองค์ประกอบส่วนบุคคล โดยฮอพพอคได้สรุปหลักการที่สำคัญไว้ดังนี้

1. บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของตนเอง
2. เมื่อบุคคลเลือกอาชีพใดก็ตามย่อมอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่า อาชีพนั้นจะสนองความต้องการของเขาได้ดีที่สุด
3. ความต้องการจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ
4. พัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกว่า การประกอบอาชีพจะสามารถสนองความต้องการด้านต่าง ๆ ของเขาได้
5. การเลือกอาชีพและพัฒนาการด้านอาชีพของบุคคลจะพัฒนาก้าวหน้าขึ้น เมื่อเขาสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าได้อย่างถูกต้อง ซึ่งศักยภาพในการคาดการณ์นั้นจะขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้ และมีข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพอย่างเพียงพอ
6. ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลตระหนักถึงความต้องการและความคาดหวังความสำเร็จในอนาคตของตน
7. ข้อมูลทางด้านอาชีพมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพที่สามารถสนองความต้องการของเขาได้อย่างแท้จริง และช่วยทำนายได้ว่าบุคคลจะได้รับความพึงพอใจในอาชีพที่ตนเลือกมาน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพอื่น
8. ความพึงพอใจในงานอาชีพขึ้นอยู่กับการที่ได้ประกอบอาชีพตรงกับความต้องการของบุคคล ซึ่งระดับของความพึงพอใจในงานอาชีพนี้ขึ้นอยู่กับสัดส่วนระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งที่เขาได้รับจากงานอาชีพนั้น
9. ความพึงพอใจในงานอาชีพ เป็นผลจากการที่งานอาชีพนั้นสามารถสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้ในปัจจุบันหรือมีแนวโน้มว่าจะตอบสนองความต้องการนั้นได้ในอนาคต
10. การเลือกอาชีพของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะตอบสนองความต้องการของบุคคลได้ดีขึ้น

ฉะนั้น ทฤษฎีของชอพพอกจึงเน้นถึงการรู้จักตนเองในด้านต่าง ๆ อย่างแท้จริงและความพึงพอใจในงานอาชีพ จะเกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการจากการทำงานในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง และอาจมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่อาชีพอื่น ๆ ในกรณีที่บุคคลได้พิจารณาแล้วว่า จะสนองความต้องการของตนได้ดีขึ้น

5. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super. 1973 : 131 - 168) เป็นทฤษฎีที่กล่าวได้ว่าแพร่หลายและเป็นที่ยอมรับมากที่สุด เพราะมีหลักเกณฑ์และมีระเบียบแบบแผนทุกขั้นตอนของการพัฒนาการ สรุปได้ดังนี้

1. บุคคลมีความแตกต่างกันทั้งด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ ดังนั้น การเลือกงานอาชีพจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. จากการที่บุคคลแต่ละคนมักมีคุณสมบัติหลายอย่างในตัวคน ๆ เดียว ฉะนั้นแต่ละคนจึงมีคุณสมบัติที่จะเลือกอาชีพได้หลายประเภท
3. อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความสามารถความสนใจและลักษณะบุคลิกภาพที่ต่างกันไปในแต่ละอาชีพ
4. ความชอบและความสามารถในอาชีพ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง (Self Concept) จะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์การเลือกและการปรับตัวจึงเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและอาจมีการเปลี่ยนแปลงได้
5. กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงอายุ (Life Stages) ของบุคคล ซึ่งแบ่งออกได้เป็นขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้
 - 5.1 ขั้นตอนของการเจริญเติบโต (Growth Stage) เริ่มตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 ปี ความคิดในเรื่องของอาชีพยังเลื่อนลอยขึ้นอยู่กับพื้นฐานความชอบ ไม่ชอบ และความสามารถของตนเท่านั้น
 - 5.2 ขั้นตอนของการสำรวจ (Exploration Stage) อายุระหว่าง 14-25 ปี เป็นช่วงเวลาของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพ เริ่มมีประสบการณ์จากการทำงาน และทำกิจกรรมต่างๆ โดยแบ่งย่อยออกเป็น 3 ระยะดังนี้
 - 5.2.1 ระยะที่บุคคลเริ่มพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ได้ตัดสินใจแน่นอน (Tentative Substage) อยู่ในช่วงอายุ 14-17 ปี ซึ่งบุคคลจะพิจารณาจากความต้องการ ความสนใจ ค่านิยม ความสามารถและโอกาสในการได้งานทำ

5.2.2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage) อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ระยะนี้บุคคลจะพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น พิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นช่วงที่บุคคลจะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ หรืออยู่ในระหว่างการศึกษาศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ

5.2.3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Trial Substage) อยู่ในช่วงอายุ 22-25 ปี เป็นระยะที่บุคคลจะได้ประเมินความถนัด ความสามารถ และความเหมาะสมต่าง ๆ ของตนเอง

5.3 ขั้นการสร้างหลักฐาน (Establishment Stage) อายุระหว่าง 25-45 ปี เป็นช่วงที่บุคคลต้องการมีครอบครัว มีอาชีพแน่นอน มีบทบาทในสังคม ตลอดจนหน้าที่การงานที่มั่นคงและมีบ้านอยู่อาศัย

5.4 ขั้นชีวิตที่มั่นคง (Maintenance Stage) อายุระหว่าง 45-65 ปี เป็นระยะที่บุคคลเห็นความสำคัญของครอบครัว โดยการสร้างความเจริญก้าวหน้ามีหน้าที่ในการทำงาน

5.5-ขั้นความเสื่อม (Decline Stage) ตั้งแต่อายุ 65 ปี ถึงตายเป็นระยะที่ทำงานน้อยลง มีความรับผิดชอบ ตลอดจนบทบาทในสังคมน้อยลงไป

6. สถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ ความสามารถด้านสติปัญญา และลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล รวมทั้งโอกาสที่บุคคลมีอยู่เป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อแบบแผนอาชีพของบุคคล

7. การพัฒนาตามช่วงชีวิตดังกล่าวเป็นสิ่งที่ให้การแนะนำได้ ส่วนหนึ่งอาศัยการสร้างเสริมความสามารถและความสนใจ อีกส่วนหนึ่งอาศัยการให้ความช่วยเหลือในการทดสอบความจริง และในการพัฒนาความคิดรวบยอดของบุคคล

8. พัฒนาการทางอาชีพแท้จริงก็คือ พัฒนาการทางจิตใจ และร่างกายผสมไปกับกระบวนการแสดงออกของความคิดรวบยอดของบุคคล กล่าวคือเมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่เขาก็จะมีภาพพจน์เกี่ยวกับตนเอง หรือที่เรียกว่าความคิดรวบยอด และสิ่งนี้เองจะมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งความคาดหวังต่อบทบาทที่เขาอยากจะเป็น

9. การเข้าสู่อาชีพของบุคคลเป็นกระบวนการประนีประนอมระหว่างบุคคลกับตัวแปรทางสังคม หรือระหว่างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองกับความเป็นจริงนั่นเอง

10. ความพอใจในงานและความพอใจในชีวิต ขึ้นอยู่กับการที่บุคคลสามารถหางานที่มีความเหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ลักษณะบุคลิกภาพและคุณค่าของบุคคล

ฉะนั้น ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ จึงเป็นทฤษฎีที่ได้นำความรู้ทางด้านพัฒนาการและเน้นถึงแนวความคิดรวบยอดของตนเอง (Self Concept) มาผนวกกันโดยที่บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพตามภาพพจน์ที่ตัวเองได้ประเมินตนไว้ โดยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจคือ ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ และค่านิยมของแต่ละบุคคล

6. ทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของกินชเบิร์ก (Ginzberg. 1974 : 47 - 57) กินชเบิร์กมีความเห็นว่า พัฒนาการทางอาชีพเป็นกระบวนการอย่างหนึ่ง ซึ่งในที่สุดจะมีการเลือกงานอาชีพขึ้น โดยที่การเลือกดังกล่าวไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียวแต่จะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน โดยมีหลักการสำคัญ ดังนี้

1. การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการด้านพัฒนาการที่เกิดขึ้นโดยใช้เวลานานกว่า 10 ปีขึ้นไป
2. กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการที่ไม่ย้อนกลับ คือ เมื่อพัฒนาแล้วจะไม่ย้อนกลับไปมีลักษณะเช่นขั้นต้น ๆ อีก
3. การเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการของบุคคลและความเป็นจริง ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความสามารถและเป้าหมายที่ต้องการ
4. การเลือกอาชีพของบุคคลนั้น กินชเบิร์กได้เน้นพัฒนาการทางอาชีพเฉพาะช่วงอายุ 0-21 ปี โดยแบ่งเป็นระยะ ๆ ดังนี้

4.1 ระยะเพ้อฝัน (Fantasy Period) อายุ 0-11 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดเกี่ยวกับการเลือกอาชีพในลักษณะของความปรารถนาและทำสิ่งต่าง ๆ ตามที่ใจต้องการโดยไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริงต่าง ๆ

4.2 ระยะการทดลอง (Tentative Period) อายุ 11-17 ปี ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม เป็นองค์ประกอบที่ใช้ในการเลือกอาชีพ ในระยะนี้การเลือกอาชีพจึงเป็นเพียงการทดลอง ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบที่เป็นจริงยังไม่ได้ถูกนำมาใช้ร่วมในการพิจารณาเลือกอาชีพด้วย

4.3 ระยะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง (Realistic Period) อายุ 17-21 ปี เป็นระยะที่มีการพิจารณาตนเอง และอาชีพประกอบกันเพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นขั้นที่

พิจารณาตามสภาพความเป็นจริงไม่เป็นการเพ้อฝันอีกต่อไป

5. พัฒนาการทางด้านอาชีพนั้นได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบอื่น ๆ อีก เช่น ในด้านของสภาพความเป็นจริง โดยบุคคลจะต้องพิจารณาถึงความสามารถ ความถนัดของตนเอง องค์ประกอบทางด้านการศึกษา องค์ประกอบทางด้านอารมณ์ และองค์ประกอบทางด้านค่านิยม ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้ล้วนมีผลต่อพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลทั้งสิ้น

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพของนักวิชาการหลายท่านข้างต้น อาจสรุปได้ว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพจะเกี่ยวข้องกับความสามารถ ความสนใจ บุคลิกลักษณะ โอกาสของแต่ละบุคคล และมีการเปลี่ยนแปลงได้ ส่วนพัฒนาการทางอาชีพในแต่ละขั้นตอนจะเป็นไปตามระยะเวลาที่ผ่านไป และการตัดสินใจเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอมระหว่างความต้องการส่วนบุคคล และความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ

ได้มีผู้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพในทัศนะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

เอนดิคอต (Endicott. 1948 : 6) ได้ให้ความหมายของการวางแผนอาชีพไว้ว่าเป็นกระบวนการ (Process) โดยเริ่มจากการที่บุคคลตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องตัดสินใจอย่างฉลาด ในการเลือกอาชีพที่ตรงกับความเป็นจริง

ครูนโบลท์ และโธรีเซน (Krunbolz and Thoresen. 1969 : 306) ได้กล่าวถึงการวางแผนอาชีพว่า เป็นกระบวนการตัดสินใจในการเลือกทางเดินเกี่ยวกับอาชีพที่เป็นไปได้โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งการเลือกนั้นจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของความต้องการของแต่ละบุคคลในการที่จะได้รับค่าตอบแทน หรือประสบการณ์ตามที่ได้อ้างอิงจุดหมายไว้

บอร์ชาร์ด (Borchard. 1972 : 25) กล่าวว่า การวางแผนอาชีพเป็นกระบวนการในการเลือกเป้าหมายอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง และความเป็นจริงของโลกของงาน

ธรรมศักดิ์ มีอิสระ (2530 : 32) ได้กล่าวว่า การวางแผนอาชีพ หมายถึง การที่บุคคลรู้จักคิดคำนึงถึงเป้าหมายอาชีพทั้งในระยะสั้น และระยะยาว กล่าวคือ ผลสำเร็จของเป้าหมายระยะสั้น มีส่วนช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จทางด้านการงานอาชีพในระยะยาวต่อไป โดยที่บุคคลนั้นได้รับการชี้แนะ หรือ ช่วยเหลืออย่างถูกต้องในทางเลือกที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาและการ

ประกอบอาชีพในอนาคต

จากความหมายต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า การวางแผนอาชีพเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการที่จะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองและตรงกับความเป็นจริง โดยคำนึงถึงข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพรวมถึงการได้รับการชี้แนะที่ถูกต้องด้วย

ขั้นตอนของการวางแผนอาชีพ

ได้มีนักวิชาการนำเสนอขั้นตอนการวางแผนอาชีพไว้ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

เอนดิคอต (Endicott. 1948 : 10) สมคิด อิศระวัฒน์ (2532 : 17) ได้กล่าวถึงการวางแผนอาชีพตลอดจนการเลือกอาชีพว่า ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การรู้จักตนเอง หรือการวิเคราะห์ตนเอง เข้าใจตนเองอย่างแจ่มแจ้งในด้านต่าง ๆ ซึ่งจะมีส่วนสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะต้องสามารถวิเคราะห์ตนเองในด้าน ความสนใจ ความถนัด ความคาดหวัง ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพ ค่านิยม ทัศนคติ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย
2. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะอาชีพ และ ค้นหาอาชีพที่เหมาะสมกับคุณสมบัติความชอบ และความถนัดของตนเอง ความก้าวหน้าและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ความต้องการของตลาดแรงงาน เวลา ทุณทรัพย์ที่ใช้ในการเตรียมตัวประกอบอาชีพนั้น เป็นต้น
3. ปรึกษาผู้มีความรู้ (นักแนะแนว) หรือผู้มีประสบการณ์ด้านอาชีพซึ่งบุคคลดังกล่าวสามารถช่วยเหลือในการตัดสินใจเลือกและวางแผนอาชีพได้
4. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ โดยการศึกษาค้นคว้าความรู้และประสบการณ์ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่
5. วางแผนในการหางาน โดยการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 5.1 สืบรวจแหล่งงาน
 - 5.2 การเขียนจดหมายสมัครงาน
 - 5.3 การฝึกกรอกใบสมัคร
 - 5.4 การเตรียมตัวสอบสัมภาษณ์
 - 5.5 การติดตามข่าวสารในการสมัครงานและ เลือกอาชีพ
6. ประเมินความก้าวหน้าในการทำงานภายหลังจากที่ได้ทำงานแล้ว.

7. การสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน

คาร์เวอร์ท และ สตีล (Calvert and Steel. 1963 : 125 - 143) ได้เสนอแนะว่า การวางแผนอาชีพนั้นมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้ คือ

1. กำหนดเป้าหมายซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ในระหว่างศึกษาอยู่ให้มากและได้ประโยชน์สูงสุด
- 1.2 สำนึกความสามารถและความถนัดของตนเอง
- 1.3 เลือกเป้าประสงค์ทางด้านอาชีพ
- 1.4 สำนึกข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านอาชีพ

2. ดำเนินการแสวงหางานตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งการดำเนินการในขั้นนี้จะมีลักษณะเป็นลำดับขั้นตอนที่สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นที่ 1 รวบรวมเครื่องมือซึ่งประกอบด้วย

- ประมวลคุณสมบัติส่วนตัว
- แสดงตนโดยผ่านทางจดหมายสมัครงาน

2.2 ขั้นที่ 2 กำหนดขอบเขตของหน่วยงานที่สนใจโดยการ

- สำนึกตลาดแรงงาน
- ศึกษาและใช้ประโยชน์จากหน่วยจัดหางานในสถาบันการศึกษาของตน
- แสวงหาความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่น ๆ

2.3 ขั้นที่ 3 ติดต่อหน่วยงานที่สนใจเพื่อ

- สอบถามถึงวิธีการและรายละเอียดของการสมัครงาน
- ผ่านขบวนการในการคัดเลือกบุคคลของหน่วยงานที่ตนสนใจ

2.4 ขั้นที่ 4 ติดตามความก้าวหน้าของโอกาสในการได้งานทำ

- สอบถามผลไปยังหน่วยงานที่สมัคร
- ตัดสินใจเข้าทำงาน

3. ประเมินความก้าวหน้าและความสำเร็จในขั้นสุดท้าย

วัชรีย์ ธูวคำ (2524 : 134 - 135) ได้กล่าวถึงขั้นตอนสำคัญที่ช่วยในการวางแผนอาชีพว่า ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมองดูโลกของงานอย่างกว้าง ๆ โดยการศึกษาอาชีพชนิดต่าง ๆ ที่มีอยู่เพื่อให้

สามารถมองเห็นช่องทางที่จะเลือกได้มากขึ้น

2. การวิเคราะห์อาชีพต่าง ๆ อย่างมีความชำนาญ และข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ โดยสำรวจอาชีพในด้านต่าง ๆ อาทิ โอกาสความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ลักษณะของอาชีพ คุณสมบัติของคนที่เหมาะกับอาชีพนั้น ๆ ผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ ไม่เฉพาะแต่ที่เป็นตัวเงินเท่านั้น อาจต้องคำนึงถึงตำแหน่งทางสังคมอื่น ๆ ด้วย

3. ความชำนาญในการวิเคราะห์ตนเองทั้งด้านรูปลักษณะภายนอก สังคม สติปัญญา เศรษฐกิจ การศึกษา และด้านส่วนตัว

ธิดารัตน์ บุญสุข (2528 : 53 - 55) ได้กล่าวว่า กระบวนการวางแผนอาชีพนั้นมีความสำคัญมาก ประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

1. การบอกลักษณะงานที่ตนสนใจได้ ซึ่งอาจได้รับความกดดันจากองค์ประกอบภายนอก เช่น ความต้องการของครอบครัวที่ต้องการให้บุคคลประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่งหรือจากองค์ประกอบภายใน เช่น ความต้องการส่วนตัว ชอบช่วยเหลือสังคมหรือบุคคลต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อบุคคลต้องอยู่ในภาวะที่ต้องตัดสินใจเช่นนี้ เขาจะต้องบอกลักษณะงานที่จะเลือกทำต่อไปได้

2. การรวบรวมข้อมูล ในขั้นนี้ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง เช่น ความสนใจ ทักษะ ความสามารถและความถนัด ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและการศึกษาในปัจจุบัน

3. การเลือกค่านิยม บุคคลจะต้องเลือกค่านิยมที่ตนเองต้องการ ตัวอย่างค่านิยม เช่น เงิน อำนาจ ความมั่นคง เสรีภาพในการทำงาน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อการวางแผนอาชีพของบุคคลด้วย

4. การตัดสินใจเลือกอาชีพ เมื่อบุคคลได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของการวางแผนอาชีพดังที่กล่าวมาตั้งแต่ต้น การตัดสินใจในขั้นนี้ก็เป็นเพียงการตัดสินใจอีกขั้นหนึ่งที่จะผ่านพ้นไปได้

ซึ่งในการตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น สมคิด อิศระวัฒน์ (2532 : 19 - 20) และ Super (1962 : 1) ได้กล่าวถึง ลักษณะและองค์ประกอบของบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ ดังนี้

1. ความถนัดและสติปัญญา
2. ความสนใจ
3. ค่านิยม
4. บุคคลแวดล้อม เช่น พ่อแม่ ญาติ ครู นักแนะแนว หรือเพื่อน

5. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน
6. ครอบครัวยุค
7. บุคลิกภาพ และการปรับตัว
8. ถิ่นที่อยู่ และค่านิยมในชุมชน

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะพบว่าขั้นตอนของการวางแผนอาชีพนั้น อาจจำแนกได้ในหลายรูปแบบ โดยที่ขั้นตอนหลัก ๆ จะคล้ายคลึงกันแตกต่างกันรายละเอียดปลีกย่อยเท่านั้น โดยเริ่มต้นที่ต้องประเมินตนเองให้ได้อย่างแจ่มชัดว่าตนเองมีความสนใจ ความชอบ ความถนัด ค่านิยม ในด้านใดซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุด จากนั้นจึงพิจารณาในด้านของโอกาสอย่างกว้าง ๆ ศึกษาหาข้อมูลรายละเอียดของแต่ละอาชีพที่สนใจแล้วจึงตัดสินใจเลือกอาชีพโดยพิจารณาถึงตัวแปร หรือองค์ประกอบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ได้แบ่งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. งานวิจัยในต่างประเทศ

ปีเตอร์ และ นอร์ตัน (ฮิตาร์ตัน บุญชู. 2512 : 4 ; อ้างอิงมาจาก Peter and Norton. n.d.) ได้ศึกษาพบว่า ตัวประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของบุคคล ได้แก่ เพศ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง เพื่อน ระดับสติปัญญา ค่านิยมที่ยึดถือ สถานภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว ความสนใจ และทัศนคติที่มีต่ออาชีพ ระดับความปรารถนาเกี่ยวกับอาชีพที่แต่ละคนได้ตั้งไว้ตลอดจนความต้องการของสังคม

โรเซนเบิร์ก (พัชรวาท วงษ์สุวรรณ. 2518 ; อ้างอิงมาจาก Rosenberg. 1957) ได้วิจัย และรวบรวมค่านิยมในการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าค่านิยมที่สำคัญที่ผู้วิจัยได้รวบรวมไว้มี 9 ประการ

1. เปิดโอกาสให้ได้ใช้ความสามารถและความถนัดพิเศษ
2. เป็นงานที่มีรายได้ดี
3. เปิดโอกาสให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมากกว่าที่จะทำกับวัตถุสิ่งของ
4. เปิดโอกาสให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้เต็มที่

5. ทำให้มีเกียรติ และสถานภาพทางสังคมสูง
6. มีอนาคตที่มั่นคงและปลอดภัย
7. เปิดโอกาสให้มีอิสระอย่างเต็มที่
8. เปิดโอกาสให้ใช้ภาวะผู้นำได้มาก
9. เปิดโอกาสให้ได้ช่วยเหลือผู้อื่นอยู่เสมอ

ซูเปอร์ (Super. 1957 : 243) ได้สรุปข้อคิดเห็นไว้ว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางสังคมต่ำและเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มที่จะมุ่งหวังในอาชีพที่สูงกว่าบิดามารดา ส่วนนักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่ให้อิสระจะเลือกอาชีพที่พอ ๆ กับบิดามารดา

แทนเซอร์ (Tanzer. 1957 : 890) ได้วิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและการเลือกอาชีพของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 183 คน พบว่าระดับความสนใจและอาชีพของบิดามีความสัมพันธ์กับระดับการเลือกอาชีพของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ

เมอร์ดอค (Murdoch. 1964 : 2531) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักศึกษา ผลปรากฏว่า ในการเลือกอาชีพของนักศึกษาในวิทยาลัยส่วนมากได้รับอิทธิพลจากองค์ประกอบที่เป็นความสนใจ ความสามารถของตนเอง และประสบการณ์ต่าง ๆ สำหรับประสบการณ์ที่ทำให้นักศึกษาส่วนมากตัดสินใจได้ดี ได้แก่ การสนทนากับบุคคลที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ และการอ่านหนังสือ

เอดดี (Eddy. 1969 : 2959) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนเกษตรกรรม ในรัฐหลุยเซียน่า ในปี 1965 โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 741 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และมารดามีอิทธิพลเป็นอย่างมากในการตัดสินใจทางการศึกษาของเด็ก
2. ระดับการศึกษาของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเลือกอาชีพของเด็ก มากกว่าความมีชื่อเสียงในอาชีพของบิดามารดา
3. การเลือกอาชีพของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ ความสามารถ และค่าตอบแทน

ดอบบินส์ (Dobbins. 1969 : 2958) ได้วิจัยเกี่ยวกับความปรารถนาและความมุ่งหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักศึกษา จำนวน 492 คน ในรัฐหลุยส์เซียน่า พบว่า

ครอบครัวมีอิทธิพลในเรื่องดังกล่าว คือ บิดาจะมีอิทธิพลมากต่อการเลือกอาชีพ ส่วนมารดาจะมีอิทธิพลมากกว่าในการเลือกเรียนต่อ การเลือกอาชีพของนักศึกษาจะขึ้นอยู่กับความสนใจ ความพอใจ ค่าจ้าง และลักษณะของงานเป็นสำคัญ

เวิร์คแมน (Workman. 1974 : 2021A) ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะประสบการณ์และการรับรู้บางประการในโปรแกรมด้านอาชีพ โดยสุ่มตัวอย่างจากนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนในรัฐโคโลราโด สหรัฐอเมริกา พบว่าทั้งผู้ปกครองและผู้ให้คำปรึกษาแนะแนวมีบทบาทอย่างมีนัยสำคัญในการศึกษาขั้นสูงขึ้น สำหรับตัวแปรด้านเศรษฐกิจ และสังคมนั้นพบว่า นักศึกษาที่มีลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า จะมีแนวโน้มจะทำงานหนักมากกว่านักศึกษาที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า

คาร์นอย และ ฮัลเบิร์ต (สมเกียรติ ชอนพล. 2529 : 41 - 43 ; อ้างอิงมาจาก Carnoy. 1977 and Hulbert. 1981) กล่าวว่า ผู้ที่จะได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำงานได้นั้น จะต้องมีการวางแผนอาชีพมาเป็นอย่างดี กล่าวคือ นอกจากจะได้รับการศึกษาในระบบ หรือ ในหลักสูตรการศึกษาต่าง ๆ แล้ว ยังต้องมีการลงทุนเพื่อการศึกษาอบรมพัฒนาตนเอง และตรงกับคุณลักษณะที่ตลาดแรงงานต้องการด้วย

2. งานวิจัยภายในประเทศ

อุดมรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์ (2513 : บทคัดย่อ) ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปีสุดท้ายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพรับราชการ รองลงมาได้แก่ทำงานในองค์การธุรกิจเอกชน รัฐวิสาหกิจ องค์การระหว่างประเทศ ธนาคาร อาชีพส่วนตัว และอื่น ๆ ตามลำดับ เหตุผลที่นิสิตเลือกประกอบอาชีพรับราชการ คือ มีความมั่นคงดีกว่าอาชีพอื่น และเหตุผลที่เลือกประกอบอาชีพธุรกิจ คือ รายได้ดี นอกจากนี้พบว่า อาชีพบิดามารดา และเพศ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิต

วิรัช ชาญด้วยวิทย์ (2514 : บทคัดย่อ) ศึกษาการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาเกริกวิทยาลัย พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการทำงานเมื่อจบการศึกษาแล้ว โดยต้องการทำงานในเมืองหลวงมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ชานเมือง ต่างจังหวัด ต่างประเทศ ตามลำดับ นักศึกษาส่วนใหญ่เลือกอาชีพด้วยตนเอง และมีความเห็นว่า การจะได้งานทำนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง อาทิ ความตั้งใจจริง การรู้จักกับผู้ใหญ่ ประสบการณ์ บุคลิกภาพ เป็นต้น

เนญจา จิรภัทรพินล (2517 : บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของ นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และปีที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่ง พิจารณาจากเพศและระดับการศึกษา นักศึกษาชายจะมีความมุ่งปรารถนาทางอาชีพต่างไปจาก เพศหญิง กล่าวคือ นักศึกษาชายให้ความสำคัญแก่อาชีพที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติมากกว่า นักศึกษาหญิงซึ่งให้ความสำคัญแก่ความมั่นคงของอาชีพ นอกจากนี้ระดับการศึกษาหรือชั้นปีที่ศึกษา มีความสัมพันธ์กับความมุ่งปรารถนาทางอาชีพ กล่าวคือ นักศึกษาปีที่ 4 มุ่งปรารถนาที่จะประกอบ อาชีพในสาขาวิชาชีพที่ตนเรียนมากกว่านักศึกษาปีที่ 1 โดยเฉพาะผู้ที่มีการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี สำหรับปัจจัยทางครอบครัว พบว่านักศึกษาที่มีบิดามีการศึกษาระดับเดียวกันจะมีความมุ่งปรารถนา ทางอาชีพในลักษณะเดียวกัน และแตกต่างไปจากนักศึกษาที่มีบิดามีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ออกไป ผู้ที่มีบิดามีรายได้มากมักจะสนใจอาชีพอื่นที่มีวิชาชีพรับราชการ ต่างจากผู้ที่มีบิดามี รายได้น้อยซึ่งมักจะสนใจที่จะประกอบอาชีพรับราชการมากกว่า นอกจากนี้ขนาดของครอบครัว ยังมีอิทธิพลต่อความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของบุตรด้วย

พรพนา อรรถนโรจน์ (2528) ; ศิริพันธ์ บำรุงทรัพย์ (2528) และสุชาดา มีคโอดี (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาโดยการสำรวจแบบทบทวนนิสิตนักศึกษาตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษา ในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับ มหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยรามคำแหงตามลำดับ พบว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน และมหาวิทยาลัยรามคำแหง มีการรับรู้พฤติกรรมในแนวบทบาท ในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพสูงสุด ส่วนนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกักรับมีการรับรู้ พฤติกรรมในแนวบทบาทวิชาการสูงสุด ส่วนบทบาทในการฝึกฝนเพื่อการประกอบอาชีพเป็นลำดับ ต่อมา นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะทำงานทำ หน้าที่ จากนั้นจึงจะหาทางศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นในภายหลัง

โรจนา สุพันธ์ไพฑาราม (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาถึงการวางแผนอาชีพของนิสิตชั้น ปีที่ 4 สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่านิสิตส่วนใหญ่แล้ว ต้องการที่จะประกอบอาชีพทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา และต้องการประกอบอาชีพให้ตรงกับสาขา วิชาที่ตนศึกษามา และมีการเตรียมตัวในเรื่องของอาชีพก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปได้ คือ เลือกแผนการเรียนที่เอื้อประโยชน์ต่ออาชีพที่ตนต้องการ พัฒนาบุคลิกภาพให้เหมาะสมกับอาชีพ ที่ตนปรารถนา ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเตรียมตัวสมัครงานรวมทั้งการสอบสัมภาษณ์ มีการสำรวจ ตนเองโดยการทำแบบทดสอบทางสติปัญญา ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพต่าง ๆ เป็นต้น

สมเกียรติ ชอนผล (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าสู่กำลังแรงงานของบัณฑิตสาขานิติศาสตร์ และสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2525 จากมหาวิทยาลัยปิโตรในกรุงเทพมหานคร พบว่า บัณฑิตสาขานิติศาสตร์ส่วนใหญ่ได้งานไม่ตรงสาขาส่งบัณฑิตสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ส่วนใหญ่ได้งานตรงสาขา บัณฑิตที่ได้งานทำส่วนมากจะมีการเข้าร่วมกิจกรรม และได้รับข่าวสารแรงงานสูงกว่าบัณฑิตที่ว่างงาน

มยุรี สุทธิเลิศอรุณ (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาการเปรียบเทียบลักษณะของนิสิตจำแนกตามสาขาวิชา ศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นิสิตส่วนมากจะมุ่งหางานอาชีพทันทีที่สำเร็จการศึกษา รองลงมาตั้งใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทและเอก และส่วนน้อยยังไม่ได้คาดหวังในอนาคตหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว

นิรมล รุ่งปัจฉิม ๑ (2531 : 256 - 257) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร พบว่านิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่เลือกประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชนและคำนึงถึงเหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพ ซึ่งได้แก่การได้ทำงานเกี่ยวข้องกับคน และการมีโอกาสได้ใช้ความรู้ที่ได้เรียนมามากที่สุด เพศชายนิยมเลือกประกอบอาชีพลูกจ้าง และอาชีพส่วนตัวมากกว่าเพศหญิง นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์นิยมเลือกประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน นอกจากนี้นิสิตนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคต่าง ๆ จะนิยมเลือกประกอบอาชีพรับราชการ ยกเว้นเฉพาะภาคกลางเท่านั้นที่นิยมเป็นลูกจ้างเอกชน พนักงานรัฐวิสาหกิจ นิสิตนักศึกษามักจะเลือกประกอบอาชีพเดียวกับอาชีพของบิดา กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาที่บิดาประกอบอาชีพรับราชการจะเลือกประกอบอาชีพรับราชการเช่นเดียวกับบิดา เป็นต้น

อรอนงค์ ลาภวนารถ (2532) และมารศรี ประสพศิริ (2534 : บทคัดย่อ) ศึกษาโดยการวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ และนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ ตามลำดับ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีเป้าหมายทางอาชีพที่ชัดเจนต้องการที่จะประกอบอาชีพทันทีภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วจึงหาทางศึกษาต่อในภายหลังและมีความปรารถนาที่ต้องการประกอบอาชีพตรงกับสาขาที่ได้ศึกษามาในหมวดวิชาชีพและวิชาการ โดยต้องการทำงานในบริษัท เอกชนในเขตกรุงเทพมหานครเป็นอันดับแรก ส่วนการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพนั้นพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง

เฉลิม ศรีผดุง และคณะ (2535 : บทคัดย่อ) ศึกษาถึงความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้ายของหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่าลักษณะงานที่นิสิตนักศึกษาเลือกตอบมากที่สุด 5 อันดับแรกเรียงตามลำดับ ได้แก่ งานที่มีรายได้ดี งานที่มีความมั่นคง งานที่มีสวัสดิการดี งานที่สอดคล้องกับอุปนิสัย และงานที่มีอิสระในการทำงาน นอกจากนี้เมื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของนิสิตนักศึกษากับลักษณะงานอาชีพที่ตรงกับงานที่ต้องการทำมากที่สุด ปรากฏว่าเพศของนิสิตนักศึกษา อาชีพ รายได้ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับลักษณะงาน อาชีพที่นิสิตนักศึกษาต้องการยึดเป็นอาชีพ

✓ จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อาจกล่าวได้ว่า นิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีแล้ว มีความต้องการที่จะประกอบอาชีพทันที ซึ่งตามทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น พบว่าบุคคลในวัยนี้ (อายุ 18-21 ปี) จะเป็นระยะที่พิจารณาอาชีพตามสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยพิจารณาจากความสามารถของตนเอง ความถนัด โอกาสความเจริญก้าวหน้าในอาชีพ ค่าตอบแทน ความมั่นคงในอาชีพ และความมีอิสระ เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาถึงการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในระดับปีที่ 4 (หลักสูตร 4 ปี) ของมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ มีดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในระดับปีที่ 4 (หลักสูตร 4 ปี) ในสาขาวิชาดังนี้ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของมหาวิทยาลัยจำกัดรับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,376 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ซึ่งใช้จำนวนนักศึกษาของแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นตัวแปรจำแนกตามอัตราส่วน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากการเปิดตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970 : 607 - 610) จำนวนรวม 301 คน ดังตาราง

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ ชั้นปีที่ 4 จำนวน
ตามสาขาวิชาและมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย/สาขาวิชา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย		
- สาขาวิชาการบัญชี	205 คน	45 คน
- สาขาวิชาการตลาด	48 คน	11 คน
- สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร	185 คน	40 คน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์		
- สาขาวิชาการบัญชี	117 คน	25 คน
- สาขาวิชาการตลาด	61 คน	14 คน
- สาขาวิชาการเงิน	129 คน	28 คน
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์		
- สาขาวิชาการบัญชี	222 คน	48 คน
- สาขาวิชาการตลาด	62 คน	14 คน
- สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร	347 คน	76 คน
รวม	1,376 คน	301 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และขอคำแนะนำจากคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท นัมาประมวลสร้างเป็นแบบสอบถาม และได้มีการนำเอาแบบสอบถามของโรจน่า สุขพันธ์ไพฑาราม (2529 : 246 - 254) มารศรี ประสพศิริ (2534 : 148 - 160) และอรอนงค์ ลามภูวนารถ (2532 : 164 - 173) เป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถามบางส่วน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตามระดับความคิดเห็น โดยกำหนดค่าระดับคะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพมากที่สุด = 5

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพมาก = 4

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพปานกลาง = 3

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพน้อย = 2

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพน้อยที่สุด = 1

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามในด้านเป้าหมาย และการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด รายชื่ออาชีพ และสถานที่ที่ประสงค์จะไปทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามในด้านการวางแผนอาชีพ และปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ศึกษาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ และการเรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนอาชีพเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และเรียงลำดับโดยระบุหมายเลข 1, 2, 3, ว่าขั้นตอนใดควรเกิดก่อน / หลังตามลำดับ

2. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตามระดับความคิดเห็น โดยกำหนดค่าระดับคะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังในด้านนั้น ๆ มากที่สุด = 5

มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังในด้านนั้น ๆ มาก = 4

มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังในด้านนั้น ๆ ปานกลาง = 3

มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังในด้านนั้น ๆ น้อย = 2

มีการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังในด้านนั้น ๆ น้อยที่สุด = 1

3. ปัญหาในการวางแผนอาชีพและการดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ แบบปลายเปิด และแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Scale) ตามระดับความคิดเห็น โดยกำหนดค่าระดับคะแนน ตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพมากที่สุด = 5

ระดับปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพมาก = 4

ระดับปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพปานกลาง = 3

ระดับปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพน้อย = 2

ระดับปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพน้อยที่สุด = 1

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ เป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือมี 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาหลักการสร้างแบบสอบถามเพื่อการวิจัยและกำหนดกรอบความคิดในการวิจัย

2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร วารสาร หนังสือ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับทฤษฎี แนวคิดและหลักการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนอาชีพ ตลอดจนหลักสูตรการเรียนการสอนทางด้านบริหารธุรกิจของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ บริการแนะแนวอาชีพในสถาบันอุดมศึกษาและสภาพตลาดแรงงานระดับอุดมศึกษา

3. กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายและความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ควบคุมปริญญาโทเพื่อปรับปรุงแก้ไขความถูกต้อง และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปให้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

5.1 รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

5.2 อาจารย์ชูศรี เลิศรัตน์เดชากุล อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาและสังคม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

5.3 นายปิยะชาติ โชคพิพัฒน์ หัวหน้าฝ่ายวิจัยและพัฒนา สำนักพัฒนาเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มนิสิตนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความเข้าใจตลอดถึงสำนวนภาษาที่ใช้เพื่อให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากที่สุด

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทตรวจสอบครั้งสุดท้าย

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตและขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงคณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รวมทั้งคณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขออนุญาตแจกแบบสอบถามให้แก่ นิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยและผู้ช่วย ได้นำแบบสอบถามไปแจกนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 มหาวิทยาลัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ช่วงที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ในช่วงเดือน

กุมภาพันธ์-มีนาคม 2539 โดยผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลรวม 3 ครั้ง และรอรับข้อมูลพร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วน ซึ่งถ้าตรวจพบว่าแบบสอบถามไม่สมบูรณ์จะขอความร่วมมือให้นักศึกษากรอกข้อความให้ครบถ้วน ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดี ได้แบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้นรวม 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา ปรากฏว่ามีความสมบูรณ์รวม 301 ฉบับ

2. นำข้อมูลทั้งหมดในแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

ตอนที่ 3 เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 4 การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ แบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็นรายละเอียด ดังนี้

1. การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ศึกษาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ และการเรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนอาชีพ โดยการแจกแจงความถี่และคำนวณหาค่าร้อยละ

2. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3. ปัญหาในการวางแผนอาชีพและการดำเนินการแก้ปัญหา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

สำหรับการแปลผลค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการคำนวณของข้อคำตอบที่เป็นแบบมาตราส่วน
ประเมินค่า 5 ระดับของลิเคิร์ทนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การแปลผลตามช่วงคะแนนต่าง ๆ ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50 – 4.49	หมายถึง	มาก
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50 – 3.49	หมายถึง	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50 – 2.49	หมายถึง	น้อย
ค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้คำนวณหาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. อัตราส่วนร้อยละ (Percentage Rates) ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

(ประกอบ กรรณสูตร. 2535 : 65)

2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย

f แทน ความถี่

$\sum fx$ แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนน

N แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนข้อมูลทั้งหมด

(Ferguson. 1981 : 49)

3. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum fx^2$ แทน ผลรวมทั้งหมดของความถี่คูณคะแนนยกกำลังสอง

$(\sum fx)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

(Ferguson. 1981 : 68)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลทั้งหมดวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) ในการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ของแต่ละข้อคำถาม สำหรับแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นปลายเปิดรวมทั้งข้อเสนอแนะทั่วไปนั้น ผู้วิจัยนำมาจัดรวมเป็นหมวดหมู่แล้วนำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้เพื่อความสะดวกและเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย เรื่อง การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจนั้น ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านเป้าหมาย และการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในด้านการวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ โดยแบ่งออกเป็น

1. การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ โดยพิจารณาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ และการเรียงลำดับของขั้นตอนการวางแผนอาชีพต่าง ๆ
2. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง
3. ปัญหาในการวางแผนอาชีพ และการดำเนินการแก้ปัญหา

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
ดังแสดงในตาราง 2 และ ตาราง 3

ตาราง 2 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา

ข้อมูล	นิสิตนักศึกษา N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	111	36.88
หญิง	190	63.12
2. อายุ		
18-19 ปี	30	9.97
20-21 ปี	178	59.13
22-23 ปี	88	29.23
24-25 ปี	5	1.67
3. ศึกษาอยู่ในสาขาวิชา		
การบัญชี	118	39.20
การตลาด	39	12.96
การเงินและการธนาคาร หรือการเงิน	144	47.84

จากตาราง 2 แสดงถึง จำนวนนิสิตนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 301 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 190 คน คิดเป็นร้อยละ 63.12 เพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.88 อายุระหว่าง 20-21 ปี มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 59.13 รองลงมาอายุระหว่าง 22-23 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 และศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงิน มีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 47.84 รองลงมาอยู่ในสาขาวิชาการบัญชี มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของนิสิตนักศึกษา จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว (N = 301)

สถานภาพทางเศรษฐกิจและครอบครัว	บิดา		มารดา	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาชีพ				
รับราชการ	70	23.26	53	17.61
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	15	4.98	12	3.99
ลูกจ้างบริษัทเอกชน	46	15.28	25	8.31
ประกอบอาชีพอิสระ	144	47.84	89	29.56
เกษตรกร	4	1.33	1	0.33
อื่น ๆ	22	7.31	121	40.20
2. การศึกษาสูงสุด				
ต่ำกว่า ปวช.	96	31.89	122	40.53
ปวช. หรือเทียบเท่า	39	12.96	40	13.29
ปวส. หรือเทียบเท่า	24	7.97	27	8.97
ปริญญาตรี หรือเทียบเท่า	97	32.22	86	28.57
ปริญญาโท หรือเทียบเท่า	32	10.63	19	6.31
ปริญญาเอก หรือเทียบเท่า	10	3.33	5	1.66
อื่น ๆ	3	1.00	2	0.67
3. รายได้ต่อเดือน				
5,000 บาทหรือน้อยกว่า	17	5.65	77	25.58
5,001 – 10,000 บาท	15	4.98	28	9.30
10,001 – 15,000 บาท	35	11.63	43	14.29
15,001 – 20,000 บาท	31	10.30	31	10.30
20,001 – 25,000 บาท	35	11.63	31	10.30
มากกว่า 25,000 บาท	168	55.81	91	30.23

จากตาราง 3 แสดงถึง อาชีพบิดาของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ประกอบอาชีพอิสระ มีจำนวนสูงสุด 144 คน คิดเป็นร้อยละ 47.84 รองลงมา คือ รับราชการ มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 23.26 ส่วนในด้านการศึกษาระดับสูงที่สุดนั้น พบว่า จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 97 คน และ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.22 และ 31.89 ตามลำดับ รองลงมา คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพหรือเทียบเท่า มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 12.96 ส่วนในด้านของรายได้ต่อเดือนนั้น รายได้มากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนสูงถึง 168 คน คิดเป็นร้อยละ 55.81 รองลงมา คือ รายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาท และรายได้ระหว่าง 20,001-25,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน คือ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.63

ทางด้านอาชีพมารดาของนิสิตนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่าอาชีพอื่น ๆ มีจำนวนสูงสุด 121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพอิสระ มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 29.56 ส่วนในด้านการศึกษาระดับสูงที่สุดนั้น พบว่า ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 40.53 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ส่วนในด้านของรายได้ต่อเดือนนั้น พบว่า รายได้มากกว่า 25,000 บาท มีจำนวนสูงสุด 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23 รองลงมา คือ รายได้ 5,000 บาทหรือน้อยกว่า มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.58

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	X	S	X	S	X	S	X	S
1. ค่าตอบแทนสูง	4.10	0.67	4.33	0.62	3.97	0.69	4.07	0.68
2. มีความมั่นคงในอาชีพ	4.31	0.64	4.33	0.48	4.20	0.65	4.26	0.62
3. มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ	4.62	0.52	4.51	0.55	4.53	0.57	4.56	0.55
4. มีอิสระในการทำงาน	3.93	0.74	4.20	0.73	4.01	0.64	4.01	0.69
5. ลักษณะงานตรงกับที่ต้องการทำ	4.30	0.75	4.23	0.67	4.27	0.70	4.28	0.72
6. ตรงกับความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษา	3.81	0.83	3.59	0.68	3.69	0.80	3.73	0.80
7. มีความสนใจในด้านอาชีพนั้น	4.24	0.65	4.33	0.66	4.33	0.59	4.30	0.62
8. มีความถนัดในด้านอาชีพนั้น	3.88	0.71	4.00	0.76	3.97	0.76	3.94	0.74
9. เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน	3.66	0.84	3.21	0.95	3.50	0.90	3.52	0.89
10. สามารถศึกษาต่อได้ง่าย	3.60	0.87	3.56	1.02	3.67	0.87	3.63	0.89
11. เคยทำงานด้านนี้มาก่อน	2.74	0.79	2.74	0.88	2.67	0.76	2.70	0.78
12. บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว	2.17	1.02	2.74	1.37	2.17	0.96	2.25	1.06
13. เป็นงานที่ท้าทายความสามารถ	3.86	0.71	4.21	0.70	3.96	0.74	3.95	0.73

ตาราง 4 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ	สาขาวิชา การบัญชี		สาขาวิชา การตลาด		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร		รวม	
	N = 118		N = 39		N = 144		N = 301	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
14. เป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคม	3.77	0.83	3.62	0.88	3.65	0.80	3.69	0.82
15. ทำตามคำแนะนำของเพื่อน	2.31	0.92	2.31	0.83	2.12	0.86	2.22	0.88
16. เห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จ ในอาชีพนั้น ๆ	3.16	0.93	3.10	0.88	2.99	1.11	3.07	1.01
รวมค่าเฉลี่ย	3.65	0.33	3.69	0.36	3.61	0.37	3.64	0.36

จากตาราง 4 แสดงถึง ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ พิจารณาจากความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่าปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อการเลือกอาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาแล้ว พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นว่า ปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้มีผลต่อการเลือกอาชีพอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.65$, 3.69 และ 3.61)

เมื่อพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเป็นรายข้อตามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยในด้านมีโอกาสด้านอาชีพ ($\bar{X} = 4.56$) โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่เหลือส่วนใหญ่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาอยู่ในระดับมาก รวม 11 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.52 - 4.30)

ส่วนการพิจารณาเป็นรายข้อ จำแนกนิสิตนักศึกษาตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องกันได้ข้อสรุปเดียวกัน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยในด้านมีโอกาสด้านอาชีพ ($\bar{X} = 4.62$, 4.51 และ 4.53) โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่เหลือ

ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก รวม 10 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.56 – 4.33) ส่วนปัจจัยในด้านที่เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานนั้น นิสิตนักศึกษาใน 3 สาขาวิชาไม่เห็นไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี มีความเห็นว่ามีผลต่อการเลือกอาชีพในระดับมาก ส่วนนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงิน มีความเห็นว่า มีผลต่อการเลือกอาชีพในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.66$, 3.21 และ 3.50)

ตอนที่ 3 เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตาราง 5 เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ทำงานและคิดว่าจะ ไม่ศึกษาต่อ	-	-	-	-	5	3.47	5	1.66
2. ทำงานก่อนและหาทาง ศึกษาต่อในภายหลัง	107	90.68	30	76.92	116	80.56	253	84.05
3. อื่น ๆ	11	9.32	9	23.08	23	15.97	43	14.29

จากตาราง 5 แสดงถึง เป้าหมายเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ต้องการทำงานก่อน และหาทางศึกษาต่อในภายหลัง มีจำนวน 253 คน คิดเป็นร้อยละ 84.05 รองลงมา ได้แก่ อื่น ๆ (ศึกษาต่อทันที) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29

เมื่อพิจารณาเป้าหมายของนิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ต้องการทำงานก่อนและหาทางศึกษาต่อในภายหลัง มีจำนวน 107 , 30 และ 116 คน คิดเป็นร้อยละ 90.68 , 76.92 และ 80.56 ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ อื่น ๆ (ศึกษาต่อทันที) มีจำนวน 11 , 9 และ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 9.32 , 23.08 และ 15.97 ตามลำดับ

ตาราง 6 อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด

อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจ จะทำมากที่สุด	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. รับราชการ	1	0.85	1	2.56	-	-	2	0.66
2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ	7	5.93	-	-	4	2.78	11	3.65
3. พนักงานบริษัทเอกชน	86	72.88	23	58.97	106	73.61	215	71.44
4. กิจการส่วนตัว	24	20.34	15	38.46	34	23.61	73	24.25

จากตาราง 6 แสดงถึง อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด โดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ต้องการเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 215 คน คิดเป็นร้อยละ 71.44 รองลงมา ได้แก่ กิจการส่วนตัว มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 24.25

เมื่อพิจารณาอาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ต้องการเป็นพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 86 , 23 และ 106 คน คิดเป็นร้อยละ 72.88 , 58.97 และ 73.61 ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ กิจการส่วนตัว มีจำนวน 24 , 15 และ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 20.34 , 38.46 และ 23.61 ตามลำดับ

ตาราง 7 การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของ
นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการบัญชี

อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้ตรวจสอบบัญชี	63	53.39
2. พนักงานบัญชีบริษัท	14	11.86
3. นักวิชาการเงินและบัญชี	7	5.93
4. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	3	2.54
5. สมุหบัญชี	19	16.10
6. ประกอบอาชีพอิสระ	8	6.78
7. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	4	3.40
รวม	118	100.00

จากตาราง 7 แสดงถึง การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของนิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี พบว่าต้องการเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี มีจำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 53.39 รองลงมาได้แก่ สมุหบัญชี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 16.10 และน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.54

ตาราง 8 การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของ
นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด

อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1. ประกอบอาชีพอิสระ	15	38.46
2. เจ้าหน้าที่บริหารการตลาด	6	15.38
3. นักวิจัยตลาด	7	17.95
4. พนักงานขาย (เซลส์แมน)	4	10.26
5. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	4	10.26
6. พนักงานออกแบบสื่อโฆษณา	2	5.13
7. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	1	2.56
รวม	39	100.00

จากตาราง 8 แสดงถึง การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการตลาด พบว่าต้องการประกอบอาชีพอิสระ โดยเป็นเจ้าของกิจการ มีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 รองลงมา ได้แก่ นักวิจัยตลาด มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 17.95 และน้อยที่สุด คือ เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.56

ตาราง 9 การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของ
นิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงิน

อาชีพที่นิสิตนักศึกษาน่าจะทำได้มากที่สุด	จำนวน	ร้อยละ
1. นักวิชาการเงินและบัญชี	25	17.36
2. พนักงานธนาคาร	58	40.28
3. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	28	19.44
4. ประกอบอาชีพอิสระ	18	12.50
5. แอร์โฮสเตส	6	4.17
6. นักวิจัยตลาด	4	2.78
7. เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	5	3.47
รวม	144	100.00

จากตาราง 9 แสดงถึง การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของนิสิตนักศึกษา สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงิน พบว่าต้องการเป็นพนักงานธนาคาร มีจำนวนสูงสุด 58 คน คิดเป็นร้อยละ 40.28 รองลงมา ได้แก่ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 และ น้อยที่สุด คือ นักวิจัยตลาด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.78

ตาราง 10 สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์ จะไปทำงาน	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เขตกรุงเทพมหานคร	80	67.80	24	61.54	107	74.31	211	70.10
2. ต่างจังหวัด	9	7.63	5	12.82	9	6.25	23	7.64
3. ต่างประเทศ	6	5.08	1	2.56	11	7.64	18	5.98
4. สถานที่ใดก็ได้	23	19.49	9	23.08	17	11.80	49	16.28

จากตาราง 10 แสดงถึงสถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ต้องการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีจำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 70.10 รองลงมา ได้แก่ ทำงานสถานที่ใดก็ได้ มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 16.28

เมื่อพิจารณาสถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา ต้องการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร เช่นกัน มีจำนวน 80, 24 และ 107 คน คิดเป็นร้อยละ 67.80, 61.54 และ 74.31 ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ ทำงานในสถานที่ใดก็ได้ มีจำนวน 23, 9 และ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 19.49, 23.08 และ 11.80 ตามลำดับ

ตอนที่ 4 การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ

ตาราง 11 ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

ช่วงเริ่มต้นของความคิดใน ด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษา คาดหวังจะทำ	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ชั้นประถมศึกษา	—	—	—	—	1	0.70	1	0.33
2. ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	2	1.69	2	5.13	7	4.86	11	3.65
3. ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	19	16.11	10	25.64	32	22.22	61	20.27
4. เมื่อเข้าศึกษาในระดับ อุดมศึกษา	97	82.20	27	69.23	104	72.22	228	75.75

จากตาราง 11 แสดงถึง ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่าเริ่มต้นเมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 75.75 รองลงมา ได้แก่ เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.27

เมื่อพิจารณาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา เริ่มต้นเมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาเช่นกัน มีจำนวน 97, 27 และ 104 คน คิดเป็นร้อยละ 82.20, 69.23 และ 72.22 ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ เมื่อเข้าศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 19, 10 และ 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.11 , 25.64 และ 22.22 ตามลำดับ

ตาราง 12 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา
ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ตนเองอย่างชัดเจน (ความสนใจ ความถนัด
ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย)

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	60	50.84	25	64.10	85	59.03	170	56.48
2	20	16.95	5	12.82	33	22.91	58	19.27
3	17	14.41	4	10.26	11	7.64	32	10.63
4	16	13.56	5	12.82	10	6.94	31	10.30
5	5	4.24	-	-	5	3.48	10	3.32
6	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตาราง 12 แสดงถึงการเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ
ของนิสิตนักศึกษาในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนการวิเคราะห์ตนเองอย่างชัดเจน (ด้านความสนใจ
ความถนัด ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย) พบว่า
โดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชาเลือกเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ
56.48 รองลงมา เลือกเป็นอันดับที่ 2 มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 19.27

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา
มีความเห็นสอดคล้องเช่นกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวน 60, 25 และ 85 คน คิดเป็น
ร้อยละ 50.84, 64.10 และ 59.03 ตามลำดับ รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 2 มีจำนวน
20 , 5 และ 33 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95 , 12.82 และ 22.91 ตามลำดับ

ตาราง 13 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านการเลือกอาชีพอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถมองเห็นช่องทางที่จะเลือกได้มากขึ้น

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	36	30.51	6	15.38	27	18.75	69	22.92
2	40	33.89	16	41.03	62	43.06	118	39.20
3	20	16.95	12	30.77	31	21.53	63	20.93
4	15	12.71	4	10.26	14	9.72	33	10.97
5	5	4.24	1	2.56	6	4.17	12	3.99
6	2	1.70	-	-	4	2.78	6	1.99

จากตาราง 13 แสดงถึง การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านอาชีพอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถมองเห็นช่องทางที่จะเลือกได้มากขึ้น พบว่า โดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชาเลือกเป็นอันดับที่ 2 มีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 39.20 รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 22.92

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 2 มีจำนวน 40, 16 และ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.89, 41.03 และ 43.06 ตามลำดับ รองลงมาจะมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี เลือกเป็นอันดับที่ 1 มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 30.51 ในขณะที่นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการตลาด และ สาขาวิชาการเงินและการ

ธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน เลือกเป็นอันดับที่ 3 มีจำนวน 12 คน และ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 และ 21.53 ตามลำดับ

ตาราง 14 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา
ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ อย่างละเอียด (โอกาส
ความก้าวหน้าในอาชีพ ลักษณะอาชีพ ผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ)

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	8	6.78	1	2.57	12	8.33	21	6.98
2	26	22.73	9	23.07	25	17.36	60	19.93
3	42	35.59	13	33.33	54	37.50	109	36.20
4	28	23.73	12	30.77	37	25.69	77	25.59
5	9	7.63	3	7.69	13	9.03	25	8.31
6	5	4.24	1	2.57	3	2.09	9	2.99

จากตาราง 14 แสดงถึง การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษานในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ อย่างละเอียด (โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ ลักษณะอาชีพ ผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ) พบว่าโดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษานในทุกสาขาวิชาเลือกเป็นอันดับที่ 3 มีจำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 36.20 รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 4 มีจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.59

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องเช่นกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 3 มีจำนวน 42 , 13 และ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 35.59 , 33.33 และ 37.50 ตามลำดับ รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 4 มีจำนวน 28 , 12 และ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.73 , 30.77 และ 25.69 ตามลำดับ

ตาราง 15 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา
ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการปรึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์ในอาชีพ

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	5	4.24	1	2.56	9	6.25	15	4.98
2	14	11.86	4	10.26	8	5.56	26	8.64
3	22	18.64	7	17.95	27	18.75	56	18.60
4	40	33.90	11	28.20	60	41.67	111	36.88
5	29	24.58	9	23.08	29	20.14	67	22.27
6	8	6.78	7	17.95	11	7.64	26	8.63

จากตาราง 15 แสดงถึงการเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการปรึกษาผู้มีความรู้ หรือผู้มีประสบการณ์ในอาชีพพบว่า โดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชาเลือกเป็นอันดับที่ 4 มีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.88 รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 5 มีจำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 22.27

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่านิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องเช่นกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 4 มีจำนวน 40 , 11 และ 60 คน คิดเป็นร้อยละ 33.90 , 28.20 และ 41.67 ตามลำดับ รองลงมา เลือกเป็นอันดับที่ 5 มีจำนวน 29 , 9 และ 29 คน คิดเป็นร้อยละ 24.58 , 23.08 และ 20.14 ตามลำดับ

ตาราง 16 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพโดยการศึกษาหาความรู้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 114		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	7	5.93	3	7.69	10	6.94	20	6.64
2	10	8.47	1	2.56	8	5.55	19	6.31
3	12	10.17	2	5.13	13	9.03	27	8.97
4	13	11.02	5	12.83	18	12.50	36	11.96
5	61	51.69	22	56.41	65	45.14	148	49.17
6	15	12.72	6	15.38	30	20.83	51	16.95

จากตาราง 16 แสดงถึงการเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ โดยการศึกษาหาความรู้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ พบว่า โดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชา เลือกเป็นอันดับที่ 5 คือ มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 49.17 รองลงมา เลือกเป็นอันดับที่ 6 มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 16.95

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องเช่นกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 5 มีจำนวน 61 , 22 และ 65 คน คิดเป็นร้อยละ 51.69 , 56.41 และ 45.14 ตามลำดับ รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 6 มีจำนวน 15 , 6 และ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.72 , 15.38 และ 20.83 ตามลำดับ

ตาราง 17 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา
ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการวางแผนในการหางาน (การเตรียมตัวในด้านสำรวจแหล่งงาน
การเขียนจดหมายสมัครงาน)

ลำดับที่	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 144		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1	2	1.69	2	5.13	1	0.69	5	1.66
2	6	5.08	4	10.26	8	5.56	18	5.98
3	4	3.39	1	2.56	7	4.86	12	3.98
4	6	5.08	2	5.13	5	3.47	13	4.32
5	9	7.63	4	10.26	27	18.75	40	13.29
6	91	77.13	26	66.66	96	66.67	213	70.77

จากตาราง 17 แสดงถึง การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ
ของนิสิตนักศึกษา ในส่วนที่แสดงถึงขั้นตอนของการวางแผนในการหางาน (การเตรียมตัวในด้าน
สำรวจแหล่งงาน การเขียนจดหมายสมัครงาน) พบว่าโดยรวมแล้วนิสิตนักศึกษาในทุกสาขาวิชา
เลือกเป็นอันดับที่ 6 มีจำนวน 213 คน คิดเป็นร้อยละ 70.77 รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 5
มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 13.29

เมื่อพิจารณาโดยจำแนกตามสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มี
ความเห็นสอดคล้องเช่นกันว่า เลือกเป็นอันดับที่ 6 มีจำนวน 91 , 26 และ 96 คน คิดเป็น
ร้อยละ 77.13 66.66 และ 66.67 ตามลำดับ รองลงมาเลือกเป็นอันดับที่ 5 มีจำนวน 9 ,
4 และ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 7.63 , 10.26 และ 18.75 ตามลำดับ

ตาราง 18 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่คาดหวัง
ของนิสิตนักศึกษา

การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ที่คาดหวัง	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 114		รวม N = 301	
	X	S	X	S	X	S	X	S
1. ท่านพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้ ค่าระดับคะแนนสูง ๆ จะได้มี โอกาสหางานทำได้มากขึ้น	3.69	0.86	3.46	0.88	3.74	0.88	3.69	0.88
2. ท่านเลือกเรียนในคณะ สาขาวิชา ที่คิดว่าเรียนได้ง่ายที่สุด จบการ ศึกษาได้เร็ว โดยไม่คำนึงถึงการ เรียนเพื่อไปใช้ในการประกอบอาชีพ	2.12	0.99	2.10	0.85	2.11	1.01	2.11	0.98
3. ท่านพยายามศึกษา ฝึกฝนความรู้ ความสามารถพิเศษอื่นที่เป็น ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ นอกเหนือ จากการเรียนที่กำหนด ไว้ในหลักสูตรเช่น เรียนภาษา อังกฤษคอมพิวเตอร์ ฯลฯ	3.58	0.78	3.46	0.85	3.60	0.81	3.58	0.80
4. ท่านเคยทำงาน ฝึกงานเพื่อหา ประสบการณ์ทำงานในอาชีพที่ คาดหวังไว้ในขณะที่ศึกษาอยู่ใน หลักสูตร	3.44	0.90	3.20	1.17	2.99	1.11	3.19	1.06

ตาราง 18 (ต่อ)

การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ที่คาดหวัง	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 114		รวม N = 301	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
5. ท่านจะเข้าร่วมในกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ	2.90	0.70	3.13	1.03	2.97	0.99	2.96	0.89
6. ท่านศึกษาหาความรู้และติดตามข่าวสารการสมัครงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตั้งใจจะประกอบอยู่เสมอ	3.20	0.77	3.20	0.95	3.08	0.89	3.14	0.85
7. ท่านพยายามพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะสมกับอาชีพที่มุ่งหวัง	3.53	0.74	3.62	0.75	3.51	0.78	3.53	0.76
8. ท่านเลือกแผนการเรียนให้ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต	3.87	0.73	3.95	0.94	3.96	0.84	3.92	0.81
9. ท่านได้ศึกษา และมีการเตรียมพร้อมในการสมัครงานในด้านต่าง ๆ เช่น การกรอกใบสมัคร การสอบสัมภาษณ์ การเขียนใบสมัครงาน ฯลฯ	3.40	0.80	3.33	0.90	3.15	0.81	3.27	0.82
รวมค่าเฉลี่ย	3.31	0.37	3.27	0.55	3.23	0.49	3.27	0.46

จากตาราง 18 แสดงถึง การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่คาดหวัง พิจารณาจากความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า มีการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$) และเมื่อพิจารณาตามสาขาวิชาแล้ว พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นว่า มีการเตรียมตัวในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.31$, 3.27 และ 3.23)

เมื่อพิจารณาถึงการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังเป็นรายข้อ ตามความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือเลือกแผนการเรียนให้ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ($\bar{X} = 3.92$) โดยการเตรียมตัวในด้านอื่น ๆ ที่เหลือนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รวม 4 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.96 – 3.27) ระดับมากมี 3 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.53 – 3.69) ระดับน้อยมี 1 ข้อ ($\bar{X} = 2.11$)

ส่วนการพิจารณาเป็นรายข้อ จำแนกนิสิตนักศึกษาตามสาขาวิชา พบว่านิสิตนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชา มีความเห็นสอดคล้องกันได้ข้อสรุปเดียวกัน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เลือกแผนการเรียนให้ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ($\bar{X} = 3.87$, 3.95 และ 3.96) โดยการเตรียมตัวในด้านอื่น ๆ ที่เหลือ ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับปานกลาง รวม 4 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.90 – 3.44) อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 3.51–3.53) อยู่ในระดับน้อย 1 ข้อ ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.10 – 2.12) และที่มีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกันมี 2 ข้อ คือ การเตรียมตัวในด้านพหุวิทยาการเพื่อสอบให้ได้ค่าระดับคะแนนสูง ๆ จะได้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น และพหุวิทยาการหรือฝึกฝนความรู้ ความสามารถพิเศษอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ นอกเหนือจากการเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น เรียนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ

ตาราง 19 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

ปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพ นิสิตนักศึกษา	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 114		รวม N = 301	
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S
1. มีวิชาเลือกในหลักสูตรที่ตรงกับ ความต้องการและเป็นประโยชน์ ต่อการเตรียมตัวด้านอาชีพ	2.95	0.88	3.49	0.91	3.06	0.86	3.08	0.89
2. การจัดตารางสอนเพื่อลงวิชา เลือกที่ตรงกับความต้องการ	3.47	0.82	3.49	0.76	3.42	0.87	3.45	0.84
3. การหาสถานที่ฝึกงานในระหว่าง ปิดภาคเรียนที่ตรงกับอาชีพที่ ปรารถนา	3.25	0.99	3.46	0.82	3.08	1.03	3.20	0.99
4. ทุนทรัพย์ในการศึกษาพิเศษ เพิ่มเติมจากที่กำหนดไว้ในหลักสูตร	2.81	0.91	2.90	0.82	2.69	1.03	2.76	0.96
5. บุคลากรที่ให้คำปรึกษาและ แนะแนวด้านอาชีพ	3.19	0.75	3.23	0.81	3.24	0.95	3.22	0.85
6. โอกาสในการทำงานแบบทดสอบ เพื่อสำรวจตนเองในด้านอาชีพ	2.84	0.93	3.03	0.99	2.88	0.99	2.88	0.96
รวมค่าเฉลี่ย	3.08	0.59	3.27	0.54	3.06	0.58	3.10	0.58

จากตาราง 19 แสดงถึง ปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพ พิจารณาจากความคิดเห็นของ นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$) และเมื่อ จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา มีความเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.08$, 3.27 และ 3.06)

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพเป็นรายข้อ ตามความคิดเห็นของนิสิต นักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดตารางสอนเพื่อลงวิชา เลือกที่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.45$) โดยปัญหาในด้านอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (7 ข้อ) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.76 – 3.22)

ส่วนการพิจารณาเป็นรายข้อ จำแนกนิสิตนักศึกษาตามสาขาวิชา พบว่านิสิตนักศึกษาใน แต่ละสาขาวิชามีความเห็นสอดคล้องกันได้ข้อสรุปเดียวกัน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัด ตารางสอนเพื่อลงวิชาเลือกที่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.47$, 3.50 และ 3.42) โดยปัญหา ในด้านอื่น ๆ ทั้งหมด (7 ข้อ) อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ อยู่ระหว่าง 2.69 – 3.49)

ตาราง 20 การดำเนินการแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษากรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ

การดำเนินการแก้ปัญหาของ นิสิตนักศึกษา	สาขาวิชา การบัญชี N = 118		สาขาวิชา การตลาด N = 39		สาขาวิชาการเงิน และการธนาคาร N = 114		รวม N = 301	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เปลี่ยนแผนอาชีพ	1	0.85	1	2.56	4	2.78	8	2.66
2. ขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือ จากผู้ที่ยกานเห็นว่าเหมาะสม	96	81.35	25	64.10	96	66.67	216	71.76
3. รอดูเหตุการณ์ต่อไป	12	10.17	10	25.65	34	23.61	56	18.60
4. มุ่งไปทางอาชีพซึ่งทำนปรารถนา รองลงไป	9	7.63	3	7.69	10	6.49	21	6.98

จากตาราง 20 แสดงถึง การดำเนินการแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษา กรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพโดยรวมทุกสาขาวิชา พบว่า จะไปขอคำปรึกษาหรือขอความช่วยเหลือจากผู้ที่ยกานเห็นว่าเหมาะสม จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 71.76 รองลงมา ได้แก่ รอดูเหตุการณ์ต่อไป มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 18.60

เมื่อพิจารณาถึงการดำเนินการแก้ปัญหา กรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นิสิตนักศึกษาทั้ง 3 สาขาวิชา จะไปขอคำปรึกษา หรือ ขอความช่วยเหลือจากผู้ที่ยกานเห็นว่าเหมาะสม มีจำนวน 96 , 25 และ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 81.35, 64.10 และ 66.67 ตามลำดับ รองลงมา ได้แก่ รอดูเหตุการณ์ต่อไป มีจำนวน 12 , 10 และ 34 คน คิดเป็นร้อยละ 10.17 , 25.65 และ 23.61 ตามลำดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นโยบายต่อการวางแผนอาชีพ

ตาราง 21 รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 1-3 ของนิสิตนักศึกษานในสาขาวิชาการบัญชี

รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับที่ 1</u> (N = 52)		
1. คอมพิวเตอร์	22	42.31
2. ภาษาอังกฤษ	10	19.23
3. การบัญชีเพื่อการบริหาร	7	13.46
4. การพัฒนาบุคลากร (มารยาทในสังคม)	4	7.69
5. การตรวจสอบบัญชี	3	5.77
6. การโฆษณา	3	5.77
7. การฝึกงานและการเตรียมตัวในการสมัครงาน	3	5.77
<u>ลำดับที่ 2</u> (N = 38)		
1. ภาษาอังกฤษ	13	34.21
2. คอมพิวเตอร์	8	21.05
3. การฝึกงานและการเตรียมตัวในการสมัครงาน	7	18.42
4. การบริหารและการตรวจสอบบัญชี	3	7.89
5. การวางตัวและมารยาทในสังคม	3	7.89
6. การภาษีอากร	2	5.27
7. ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ	2	5.27

ตาราง 21 (ต่อ)

รายชื่อวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับที่ 3 (N = 14)</u>		
1. ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ	5	35.71
2. ความถนัดหรือความสามารถพิเศษอื่น ๆ เช่น พิมพ์ดีด/ชวเลข	3	21.43
3. เทคนิคการประกอบกิจการส่วนตัว	2	14.28
4. การบริหารการเงิน	3	21.43
5. การฝึกงาน	1	7.15

จากตาราง 21 แสดงถึง รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการบัญชีต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ เรียงตามลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 1-3 พบว่า อันดับที่ 1 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ มีจำนวน 22 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 52 คน คิดเป็นร้อยละ 42.31 รองลงมาได้แก่ วิชาภาษาอังกฤษ มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 ส่วนอันดับที่ 2 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษ มีจำนวน 13 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 38 คน คิดเป็นร้อยละ 34.21 รองลงมาได้แก่ วิชาคอมพิวเตอร์ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.05 และอันดับที่ 3 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ มีจำนวน 5 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 14 คน คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมา ได้แก่ วิชาความถนัดหรือความสามารถพิเศษอื่น ๆ เช่น พิมพ์ดีด/ชวเลข มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 21.43

ตาราง 22 รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 1-3 ของนิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการตลาด

รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับที่ 1</u> (N = 20)		
1. การวางแผนการตลาด	8	41.00
2. คอมพิวเตอร์	4	20.00
3. ธุรกิจระหว่างประเทศ	2	10.00
4. การบริหารอสังหาริมทรัพย์	2	10.00
5. การพัฒนาบุคลากร	2	10.00
6. ภาษาอังกฤษ	2	10.00
<u>ลำดับที่ 2</u> (N = 12)		
1. คอมพิวเตอร์	4	33.33
2. ภาษาต่างประเทศอื่น ๆ	3	25.00
3. การบริหารวางแผนการขาย	2	16.67
4. การพูดในที่สาธารณะ	2	16.67
5. เทคนิคการประกอบกิจการส่วนตัว	1	8.33
<u>ลำดับที่ 3</u> (N = 7)		
1. การพัฒนาบุคลากร	3	42.86
2. การพูดในที่สาธารณะ	2	28.58
3. การวิเคราะห์การลงทุน	1	14.28
4. ธุรกิจระหว่างประเทศ	1	14.28

จากตาราง 22 แสดงถึง รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด ต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพเรียงตามลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 1-3 พบว่า อันดับที่ 1 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชา การวางแผนการตลาด มีจำนวน 8 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาได้แก่ วิชา คอมพิวเตอร์ มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ส่วนอันดับที่ 2 นั้น นิสิตนักศึกษา ต้องการให้เปิดสอนวิชาคอมพิวเตอร์ มีจำนวน 4 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 12 คน คิดเป็น ร้อยละ 33.33 รองลงมา ได้แก่ วิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และ อันดับที่ 3 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชาการพัฒนาบุคลิกภาพ มีจำนวน 3 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 7 คน คิดเป็นร้อยละ 42.86 รองลงมา ได้แก่ วิชาการพูดในที่สาธารณะ มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58

ตาราง 23 รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ โดยเรียงลำดับความสำคัญเป็นลำดับที่ 1-3 ของนิสิตนักศึกษานในสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน

รายชื่อวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับที่ 1</u> (N = 72)		
1. การบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ	15	20.83
2. การพัฒนาบุคลากรและมารยาทในสังคม	14	19.44
3. การวิเคราะห์การลงทุน	13	18.05
4. คอมพิวเตอร์	12	16.66
5. การวางแผนการตลาด	5	6.95
6. วิชาการฝึกงาน	5	6.95
7. การโรงแรม	4	5.56
8. ภาษาอังกฤษ	2	2.78
9. จิตวิทยา	2	2.78
<u>ลำดับที่ 2</u> (N = 38)		
1. การพูดในที่สาธารณะ	9	23.68
2. การบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ	8	21.06
3. คอมพิวเตอร์	6	15.79
4. ภาษาอังกฤษ	5	13.16
5. วาณิชธนกิจ	5	13.16
6. การท่องเที่ยวและการโรงแรม	3	7.89
7. การวางแผนการตลาด	2	5.26

ตาราง 23 (ต่อ)

รายชื่อวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ
<u>ลำดับที่ 3 (N = 13)</u>		
1. การวางแผนการตลาด	4	30.78
2. การบริหารการเงิน	3	23.08
3. คอมพิวเตอร์	2	15.38
4. การบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ	2	15.38
5. การพูดในที่สาธารณะ	2	15.38

จากตาราง 23 แสดงถึง รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน ต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ เรียงตามลำดับความสำคัญ เป็นลำดับที่ 1-3 พบว่า อันดับที่ 1 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชาการบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ มีจำนวน 15 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 72 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 รองลงมา ได้แก่ วิชาการพัฒนาบุคลากรและมารยาทในสังคม มีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 19.44 ส่วนอันดับที่ 2 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชา การพูดในที่สาธารณะ มีจำนวน 9 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 38 คน คิดเป็นร้อยละ 23.68 รองลงมา ได้แก่ วิชาการบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 21.06 และอันดับที่ 3 นั้น นิสิตนักศึกษาต้องการให้เปิดสอนวิชา การวางแผนตลาด มีจำนวน 4 คน จากผู้ตอบแบบสอบถาม 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.78 รองลงมา ได้แก่ วิชาการบริหารการเงิน มีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08

ตาราง 24 แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการบริหารทางวิชาการ และด้านอื่น ๆ ที่จะเป็นโยบาย
ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. จัดให้มีหน่วยแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถให้คำแนะนำในเรื่องการเลือกอาชีพต่าง ๆ และการศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี	25	16.34
2. กำหนดหลักสูตรและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีความทันสมัย และไม่ซ้ำซ้อนกัน	22	14.38
3. จัดให้มีอุปกรณ์ที่ทันสมัยต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ รวมถึงการติดตั้งระบบ Internet ให้มีจำนวนที่เพียงพอแก่ความต้องการของนิสิตนักศึกษา	20	13.07
4. จัดให้มีรายวิชาต่าง ๆ จำนวนตอน จำนวนนักศึกษาที่พอเพียงและเหมาะสมในแต่ละชั้นเรียน โดยให้นิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ	18	11.76
5. จัดอบรม เปิดสอนวิชาที่จำเป็นพื้นฐานในการออกไปประกอบอาชีพในอนาคตให้สามารถนำไปปฏิบัติงานได้อย่างดี เช่น คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ฯลฯ	13	8.50
6. จัดให้นักศึกษาได้ฝึกงานในระหว่างปิดภาคเรียนที่เป็นงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่นักศึกษาต้องออกไปประกอบอาชีพจริง	13	8.50
7. การเรียนการสอนควรให้นักศึกษาได้ฝึกภาคปฏิบัติจริงมากกว่าการเรียนในภาคทฤษฎี	9	5.88

ตาราง 24 (ต่อ)

แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
8. การจัดการการสอนเพื่อให้นิสิตนักศึกษาสามารถเลือกเรียนวิชาต่าง ๆ ได้ตามความสนใจโดยเวลาเรียนไม่ซ้ำซ้อนกัน	8	5.23
9. ควรคัดเลือกคณาจารย์ที่มีคุณภาพ และประสบการณ์มาก ๆ มาสอนนิสิตนักศึกษา	8	5.23
10. จัดให้มีการดูงานนอกสถานที่ในธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในสาขาวิชาต่าง ๆ	7	4.57
11. จัดหาหนังสือที่เป็นประโยชน์และมีความทันสมัยในจำนวนที่มากพอให้นิสิตนักศึกษายืมได้อย่างทั่วถึง	5	3.27
12. ฝึกให้นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างกว้างขวางในเรื่องราวต่าง ๆ ที่หลากหลายในชั้นเรียนให้มากขึ้น	5	3.27
รวม	153	100.00

จากตาราง 24 แสดงถึง แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการบริการทางวิชาการและด้านอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา พบว่า มีผู้ให้ข้อคิดเห็นทั้งสิ้น 153 ราย (ผู้ตอบแบบสอบถาม 1 ราย ให้ข้อเสนอแนะ 1 ข้อ) และได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์รวม 12 ข้อ

ตาราง 25 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เชิญนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพต่าง ๆ มาอภิปรายอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจในโลกของอาชีพนั้นได้มากขึ้น	11	31.43
2. จัดให้มีการทดสอบบุคลิกภาพความสามารถและความถนัดในด้านต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รู้จักตนเองได้ดียิ่งขึ้น	10	28.58
3. จัดให้มีการแนะนำการวางแผนอาชีพและให้ความรู้ความเข้าใจในแต่ละอาชีพอย่างถูกต้องแก่นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ชั้นปีสุดท้าย	6	17.14
4. จัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรับสมัครงานให้มากขึ้น	4	11.43
5. ปรับปรุงระบบการคิดค่าธรรมเนียมใหม่	2	5.71
6. อาจารย์ที่ปรึกษาควรมีเวลาให้นิสิตนักศึกษาศึกษาวิชาต่าง ๆ ได้มากขึ้นกว่าเดิม	2	5.71
รวม	35	100.00

จากตาราง 25 แสดงถึง ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา พบว่า มีผู้ให้ข้อคิดเห็นทั้งสิ้น 35 ราย (ผู้ตอบแบบสอบถาม 1 ราย ให้ข้อเสนอแนะ 1 ข้อ) และได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์รวม 6 ข้อ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นไว้ตามลำดับ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึง

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
2. เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
3. การวางแผนอาชีพ และปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

ในชั้นปีที่ 4 ในสาขาวิชา ดังนี้

- 3.1 สาขาวิชาการบัญชี
- 3.2 สาขาวิชาการตลาด
- 3.3 สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในชั้นปีที่ 4 (หลักสูตร 4 ปี) ใน 3 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน ที่ได้ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2538 ของมหาวิทยาลัยเจ้าพระยาของรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งประกอบด้วยนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จำนวนทั้งสิ้น 1,376 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการสุ่มประชากรแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้จำนวนนักศึกษาของแต่ละสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นตัวแปรจำแนกตามอัตราส่วน ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 301 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ และ สังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) และแบบเติมข้อความ

ตอนที่ 2 เป็นข้อความถามในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นข้อความถามในด้านเป้าหมาย และการเลือกอาชีพ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา ประกอบด้วยเป้าหมาย อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด รายชื่ออาชีพ และ สถานที่ที่ประสงค์จะไปทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และแบบปลายเปิด

ตอนที่ 4 เป็นข้อความถามในการวางแผนอาชีพ และปัญหาในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ศึกษาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ และ การเรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนอาชีพเป็นแบบเลือกตอบ (Check List) และเรียงลำดับ โดยระบุหมายเลข 1 , 2 , 3 ว่าขั้นตอนใดควรเกิดก่อน หลัง ตามลำดับ

2. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. ปัญหาในการวางแผนอาชีพ และการดำเนินการแก้ปัญหา เป็นแบบเลือกตอบ แบบปลายเปิด และ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ เป็นข้อความถามแบบปลายเปิด

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้นำแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2539 ผู้วิจัยได้ไปเก็บข้อมูลรวมทั้งสิ้น 3 ครั้ง ได้แบบสอบถามรวม 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนตัว และสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และ คำนวณหาค่าร้อยละ

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

3. เป้าหมาย และ การเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเป้าหมาย อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด รายชื่ออาชีพ และสถานที่ที่ประสงค์จะไปทำงาน โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

4. การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ แบ่งการวิเคราะห์ออกได้เป็นรายละเอียด ดังนี้

4.1 การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ศึกษาถึงช่วงเริ่มต้นของความคิดที่จะประกอบอาชีพนั้น ๆ และการเรียงลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ของการวางแผนอาชีพ โดยการแจกแจงความถี่ และ คำนวณหาค่าร้อยละ

4.2 การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

4.3 ปัญหาในการวางแผนอาชีพและการดำเนินการแก้ปัญหา โดยการคำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ

ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนี้ ได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ ในการคำนวณหาค่าทางสถิติ

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปออกได้เป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 3 เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

ตอนที่ 4 การวางแผนอาชีพ และปัญหาในการวางแผนอาชีพ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ อายุ และสาขาวิชาที่ศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศหญิงจำนวน 190 คน เพศชายจำนวน 111 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20 - 21 ปี จำนวนรวม 178 คน โดยเป็นผู้ที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงิน 144 คน สาขาวิชาการบัญชี 118 คน และสาขาวิชาการตลาด 39 คน

2. อาชีพ การศึกษาสูงสุด และ รายได้ต่อเดือนของบิดามารดา พบว่า อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอิสระ มีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 47.84 และ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุดมีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.33 ส่วนการศึกษาสูงสุด พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือ เทียบเท่า มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ 97 คน และ 96 คน คิดเป็นร้อยละ 32.22 และ 31.89 ตามลำดับ ในด้านของรายได้ต่อเดือนนั้น ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาทต่อเดือน มีจำนวนสูงถึง 168 คน คิดเป็นร้อยละ 55.81

ทางด้านอาชีพของมารดานั้น ส่วนใหญ่มีอาชีพอื่น ๆ (แม่บ้าน) มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมน้อยที่สุด มีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.33 ส่วนการศึกษาสูงสุด พบว่าการศึกษต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีสูงถึง 122 คน คิดเป็นร้อยละ 40.53 ด้านของรายได้ต่อเดือนนั้น ส่วนใหญ่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.23

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

2.1 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษาทุกข้อเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$)

2.2 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา ในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา เป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยในด้านมีโอกาสดำเนินงานในอาชีพ ($\bar{X} = 4.56$) โดยปัจจัยต่าง ๆ ที่เหลือส่วนใหญ่ มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษาในระดับมาก

ตอนที่ 3 เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา แบ่งออกได้เป็น

3.1 เป้าหมายของนิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

พบว่าเป้าหมายของนิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา คือ ต้องการทำงานก่อน และหาทางศึกษาต่อในภายหลัง คิดเป็นร้อยละ 84.05 รองลงมาจะเป็นผู้ที่ศึกษาต่อทันที คิดเป็นร้อยละ 14.29 และผู้ที่ทำงานทำโดยไม่คิดศึกษาต่อเลย มีเพียงร้อยละ 1.66

3.2 อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด

พบว่าอาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา คือ ต้องการเป็นพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 71.44 รองลงมา ได้แก่ ประกอบกิจการส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 24.25 และอาชีพรับราชการ มีเพียงร้อยละ 0.66

3.3 การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุด

พบว่ารายชื่ออาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดของนิสิตนักศึกษาแยกตามสาขาวิชาโดยเรียงลำดับที่ 1 - 3 ได้ดังนี้

1. สาขาวิชาการบัญชี

อันดับที่ 1	ผู้ตรวจสอบบัญชี	คิดเป็นร้อยละ	53.39
อันดับที่ 2	สมุห์บัญชี	"	16.10
อันดับที่ 3	พนักงานบัญชีบริษัท	"	11.86

2. สาขาวิชาการตลาด

อันดับที่ 1	ประกอบอาชีพอิสระ	คิดเป็นร้อยละ	38.46
อันดับที่ 2	นักวิจัยตลาด	"	17.95
อันดับที่ 3	เจ้าหน้าที่บริหารการตลาด	"	15.38

3. สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน

อันดับที่ 1	พนักงานธนาคาร	คิดเป็นร้อยละ	40.28
อันดับที่ 2	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ นโยบายและแผน	"	19.44
อันดับที่ 3	นักวิชาการเงินและบัญชี	"	17.36

3.4 สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

พบว่า สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงานเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา คือ ต้องการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 70.10 รองลงมาได้แก่ ทำงานในสถานที่ใดก็ได้ คิดเป็นร้อยละ 16.28 และไปทำงานที่ต่างประเทศ มีเพียงร้อยละ 5.98

ตอนที่ 4 การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ แบ่งออกได้เป็น

4.1 ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว

พบว่า ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา คือ เมื่อเข้าศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 75.75 รองลงมาได้แก่ เมื่อศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 20.27 และเมื่อศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษา มีเพียงร้อยละ 0.33

4.2 การเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

พบว่า นิสิตนักศึกษาได้เรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ ลำดับที่ 1 - 6 ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา สรุปได้ดังนี้

1. ขั้นตอนของการวิเคราะห์ตนเองอย่างชัดเจน (ด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย) พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 1 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 56.48
2. ขั้นตอนของการสำรวจข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านการเลือกอาชีพอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถมองเห็นช่องทางที่จะเลือกได้มากขึ้น พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 2 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 39.20
3. ขั้นตอนของการวิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ อย่างละเอียด (โอกาส ความก้าวหน้าในอาชีพ ลักษณะอาชีพ ผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ) พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 3 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 36.20
4. ขั้นตอนของการปรึกษาผู้มีความรู้ หรือ ผู้มีประสบการณ์ในอาชีพ พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 4 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 36.88
5. ขั้นตอนของการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพโดยการศึกษาหาความรู้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 5 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 49.17
6. ขั้นตอนของการวางแผนในการหางาน (การเตรียมตัวในด้านสำรวจแหล่งงาน การเขียนจดหมายสมัครงาน) พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชา ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่ 6 ของการวางแผนการดำเนินงานตามแผนอาชีพที่ได้ตั้งไว้ คิดเป็นร้อยละ 49.17

4.3 การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง

4.3.1 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา ในด้านการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังทุกข้อเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$)

4.3.2 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาจำแนกเป็นรายข้อโดยรวมทุกสาขาวิชาพบว่า ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ เลือกแผนการเรียนให้ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต ($\bar{X} = 3.92$) โดยการเตรียมตัวในด้านอื่น ๆ ที่เหลือนั้น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา พบว่ามีทั้งที่มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันและขัดแย้งกัน ที่สอดคล้องกัน คือ ในด้านที่เลือกแผนการเรียนให้ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคต เป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเช่นกัน ส่วนที่มีความคิดเห็นขัดแย้งกันมี 2 ข้อ คือ การเตรียมตัวในด้านพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้ระดับคะแนนสูง ๆ จะได้มีโอกาสในการหางานทำ และในด้านการพยายามศึกษาหาความรู้ ความสามารถพิเศษอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

4.4 ปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

4.4.1 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา ในด้านปัญหาของการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาทุกข้อเฉลี่ยแล้วพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$)

4.4.2 พิจารณาความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา ในด้านปัญหาของการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการการสอนเพื่อลงวิชาเลือกที่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.45$) โดยปัญหาในด้านอื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง

4.5 การดำเนินการแก้ปัญหากรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ

พบว่า การดำเนินการแก้ปัญหากรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ ทั้งเมื่อจำแนกนิสิตนักศึกษาออกเป็น 3 สาขาวิชา และโดยรวมทุกสาขาวิชา คือ จะไปขอคำปรึกษา หรือ ขอความช่วยเหลือจากผู้เห็นว่าเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 71.76 รองลงมาได้แก่ รอคอยเหตุการณ์ต่อไป คิดเป็นร้อยละ 18.60 และแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนอาชีพ มีเพียงร้อยละ 2.66

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ แบ่งออกได้เป็น

5.1 รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่จะเป็นประโยชน์ในการวางแผนอาชีพ

พบว่า นิสิตนักศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และสาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน นั้น รายวิชาที่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมมากที่สุด ได้แก่ วิชาคอมพิวเตอร์ การวางแผนการตลาด และการบริหารการเงินและธุรกิจระหว่างประเทศ มีจำนวน 22 , 8 และ 15 คน จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 52 , 20 และ 72 คน ตามลำดับ

5.2 แนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการบริการทางวิชาการ และด้านอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชาให้แนวทางต่าง ๆ สรุปได้รวม 12 ข้อ (จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 153 ราย) ส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีหน่วยแนะแนวอาชีพที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถให้คำแนะนำในเรื่องการเลือกอาชีพต่าง ๆ และการศึกษาต่อได้เป็นอย่างดี มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.34 รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้มหาวิทยาลัยกำหนดหลักสูตรและเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด มีความทันสมัย และไม่ซ้ำซ้อนกัน มีจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.38

5.3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

พบว่า นิสิตนักศึกษาโดยรวมทุกสาขาวิชาให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ สรุปได้รวม 6 ข้อ (จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม 35 ราย) ส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยเชิญธุรกิจ หรือ ผู้ประสบความสำเร็จในสาขาอาชีพต่าง ๆ มาอภิปรายอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักศึกษาได้เข้าใจในโลกของอาชีพได้มากขึ้น มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 31.43 รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีการทดสอบบุคลิกภาพ ความสามารถ และความถนัดในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาได้รู้จักตนเองได้ดียิ่งขึ้น มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 28.58

อภิปรายผลการศึกษา

ผลของการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ในด้านของปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตนักศึกษา เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า โดยเฉลี่ยทุกข้อแล้วอยู่ในระดับมาก โดยมีปัจจัยในด้านมีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพนั้น ๆ สูง เป็นข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ มีความสนใจในด้านอาชีพนั้น ๆ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ในสภาพปัจจุบันที่ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมที่คนในสังคมมีการแข่งขันสูง ซึ่งดีขึ้นเรื่อยๆ ด้าน ให้การยกย่องบุคคลในด้านฐานะ ทรัพย์สินเงินทองมากกว่าคุณค่ามนุษย์ในด้าน คุณงามความดี และคุณธรรมนั้น การมีโอกาสนก้าวหน้าในอาชีพจึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะทำให้บุคคลได้รับสิ่งเหล่านั้นได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพ ที่กล่าวถึง ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน และหลักการเลือกอาชีพของพาร์สันส์ ที่กล่าวว่า หลักการเลือกอาชีพจะประกอบด้วยปัจจัยในด้านต่าง ๆ คือ การวิเคราะห์ตนเองในด้าน ความสนใจ และโอกาสนก้าวหน้าในอาชีพ (จันทนา กาโหลทอง. 2537 : 25)

ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพของนิสิตศึกษาน้อยที่สุด ได้แก่ การทำตามคำแนะนำของเพื่อนนั้น กล่าวได้ว่า ในยุคปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของโลกาภิวัตน์นั้น สื่อสารมวลชน ตลอดจน ข้อมูลข่าวสารในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างไร้พรมแดน การแสวงหาความรู้เป็นไปได้ในหลายรูปแบบ และหลากหลายมากขึ้น อีกทั้งหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ จากการที่ให้ครูเป็นจุดศูนย์กลางในการเรียนการสอน โดยครูจะเป็นผู้ให้ความรู้ และ บือนข้อมูลต่าง ๆ แต่เพียงฝ่ายเดียว แต่ในปัจจุบันจะเป็นในลักษณะตรงข้าม คือ ครูจะเป็นเพียงผู้ชี้แนวทาง คอยชี้แนะและให้คำปรึกษาต่าง ๆ ส่วนการเรียนรู้นักศึกษาจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง และอภิปรายผลดังกล่าวด้วยตนเอง ทำให้นักศึกษากลับพูด กล้าคิด กล้าทำ ได้อย่างเปิดเผย ในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มีความคิดเป็นอิสระ มีเหตุผล มีวิจารณญาณเป็นของตนเองมากขึ้น

2. เป้าหมายของนิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการทำงาน ก่อน และ หาทางศึกษาต่อในภายหลัง ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการทางด้านอาชีพของบุคคลในทฤษฎี พัฒนาการทางด้านอาชีพของกินซเบิร์ก (Ginzberg. 1974 : 47 - 57) ที่กล่าวว่า บุคคลที่มี อายุระหว่าง 17-21 ปี หรือ สูงสุดไม่เกิน 25 ปี จะอยู่ในระยะพิจารณาเลือกอาชีพตามสภาพ ความเป็นจริง เป็นระยะที่มีการพิจารณาตนเอง และอาชีพประกอบกัน โดยจะเป็นการประนี ประนอมกันระหว่างความปรารถนาของตนเองกับสภาพที่เป็นจริง ในด้านของอาชีพให้ใกล้เคียงกัน

มากที่สุด นอกจากนี้ ยังพบว่า สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรพนา อรรถนโรจน์ (2528 : 52) โดยนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกัดรับ ส่วนใหญ่ต้องการประกอบอาชีพทันทีภายหลังสำเร็จการศึกษา รวมทั้งผลงานวิจัยอีกหลายชิ้นที่ได้ทำการศึกษาในเรื่องดังกล่าว ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตนักศึกษาในชั้นปีที่ 4 ในสาขาวิชาและมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไป ได้ข้อสรุปเดียวกันกับข้างต้น (มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. 2529 ; โรจนา สุพันธ์โพธาราม. 2529 ; อรอนงค์ ลามภูวนารถ. 2532 ; มารศรี ประสพศิริ. 2534)

ส่วนการที่นิสิตนักศึกษาเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว มักหาโอกาสศึกษาต่อในภายหลังอีกนั้น อาจกล่าวได้ว่า เป็นเพราะค่านิยมในสังคมไทยยังให้การยกย่องและการยอมรับผู้ที่มีการศึกษาสูง อีกทั้งแรงจูงใจทางเศรษฐกิจและสังคมที่ยังผูกพันกับวุฒิทางการศึกษา ผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาสูงย่อมได้รับการยอมรับ และได้ผลตอบแทนสูงกว่าผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษาต่ำกว่า (อุทัย ดุลยเกษม. 2528 : 25) ฉะนั้น ผู้ที่จะประสบความสำเร็จและความก้าวหน้าในอาชีพ จึงต้องหมั่นขวนขวายหาความรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไปอีกอยู่ตลอดเวลา

3. อาชีพที่นิสิตนักศึกษาสนใจจะทำมากที่สุด พบว่า ส่วนใหญ่มีความต้องการเป็นพนักงานบริษัทเอกชนมากที่สุด ซึ่งมีรายงานการวิจัยหลายชิ้นที่สอดคล้องกับข้อสรุปดังกล่าวข้างต้น (นิรมล รุ่งปัจฉิม. 2531 : 56 ; อรอนงค์ ลามภูวนารถ. 2532 : 71 ; มารศรี ประสพศิริ. 2534 : 67) ส่วนอาชีพที่นิสิตนักศึกษาเลือกเป็นอันดับรองลงมาได้แก่ ประกอบอาชีพอิสระ ในขณะที่เลือกอาชีพรับราชการน้อยที่สุด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากเกิดการชลอตัวของอัตราการจ้างงานในภาครัฐ ที่เหลือเพียงไม่เกินร้อยละ 2 ต่อปี และผลตอบแทนทางเศรษฐกิจที่ค่อนข้างต่ำ ประกอบกับการประกอบอาชีพอิสระจะให้ผลตอบแทนที่สูงกว่า มีความเป็นอิสระ ทำพหุความสามารถ นอกจากนี้แล้วในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ได้มีการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระอย่างจริงจัง การรณรงค์เปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยมต่าง ๆ โดยให้นิสิตนักศึกษาได้มองเห็นถึงความจำเป็น และความสำคัญของการประกอบอาชีพอิสระ สนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาสามารถรับจ้างงานในสถานประกอบการให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพ มีการยกย่องเชิดชูเกียรติ แก่ผู้ที่ประสบความสำเร็จในด้านประกอบอาชีพอิสระมากขึ้น (วรางค์ศิริ สุทนต์มณฑล. 2537 : 1 - 2) ทำให้นิสิตนักศึกษาเกิดภาพพจน์ ทศนคติที่ดีต่อการประกอบอาชีพอิสระ และหันไปประกอบอาชีพอิสระในรูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

4. การเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุด ของ นิสิตนักศึกษา ในสาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือสาขาวิชาการเงินนั้น เรียงตามสาขาวิชาข้างต้นนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการเป็นผู้ตรวจสอบบัญชี ประกอบอาชีพอิสระ และพนักงานธนาคาร ตามลำดับ ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพที่ตรงกับสาขาวิชาที่ได้ศึกษามา เป็นไปตามความรู้ ความสามารถ และความถนัดในสายอาชีพนั้น ๆ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super. 1973 : 131 - 138) ที่กล่าวว่า อาชีพแต่ละอาชีพต้องการบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความสนใจในด้านนั้น ๆ แตกต่างกันไปในแต่ละอาชีพ อีกทั้งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของเบญจา จิรภัทรพิมล (2517 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ปี 4 มุ่งปรารถนาที่จะประกอบอาชีพในสาขาวิชาที่ตนได้ศึกษามา ส่วนผลการวิจัยของโรจนา สุภพันธุ์ไพฑาราม (2529 : 83 - 86) ได้ข้อสรุปเดียวกัน กล่าวคือ อาชีพที่ปรารถนาทำกับสาขาวิชาของนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จะมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ นิสิตที่ศึกษาอยู่ในสาขาวิชาใดมักต้องการประกอบอาชีพในสาขานั้น ๆ เช่น ศึกษาในสาขาวิชาการบัญชี จะมีความประสงค์เป็นพนักงานตรวจสอบบัญชี เป็นต้น

5. สถานที่ที่นิสิตนักศึกษาประสงค์จะไปทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่ต้องการทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร มีถึงร้อยละ 70.10 ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยของวิรัช ชาญด้วยวิทย์ (2514 : บทคัดย่อ) ; อรอนงค์ ลามภูวนารถ (2532 : 132) และ มารศรี ประสพศิริ (2534 : 120) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยปิยะของรัฐที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสิ้น จึงเป็นไปได้ว่า ภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วยังมีความต้องการทำงานในเขตภูมิภาคเดิมของตน ต้องการใกล้ชิดกับครอบครัวของตน ประกอบกับ การกระจายความเจริญระหว่างกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ กับส่วนภูมิภาคอื่น ๆ ยังมีความแตกต่างกันอยู่มากในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในด้าน การศึกษา สังคม เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศิลปวัฒนธรรม การคมนาคม ฯลฯ ล้วนกระจุกตัวอยู่ในเมืองหลวงแทบทั้งสิ้น นอกจากนี้แล้วกรุงเทพมหานครยังเป็นศูนย์กลางของอาชีพที่หลากหลายให้บัณฑิตที่จบการศึกษาสามารถเลือกประกอบอาชีพได้ตามความสนใจและมุ่งหวัง (นิรมล รุ่งปัจฉิม. 2531: 36) จึงเป็นสิ่งดึงดูดที่ทำให้นิสิตนักศึกษาเลือกที่จะประกอบอาชีพในกรุงเทพมหานครมากกว่าสถานที่อื่น ๆ

6. ช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่นิสิตนักศึกษาคาดหวังจะทำ เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนั้น พบว่าส่วนใหญ่เริ่มต้นเมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษามีจำนวนถึงร้อยละ 75.75 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโรจน สุพันธ์โพธาราม (2529 : 205) โดยเป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการด้านอาชีพของซูเปอร์ (Super. 1973 : 146) และกินซเบิร์ก (Ginzberg. 1974 : 54) ซึ่งได้กล่าวว่าบุคคลในช่วงอายุระหว่าง 17-21 ปีนั้น จะเป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น เช่น พิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะงาน ตลอดจนโอกาสที่จะได้งานทำ เป็นช่วงที่จะได้มีประสบการณ์ในการฝึกอาชีพ หรืออยู่ในระหว่างการศึกษา เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพต่อไป การตัดสินใจเลือกอาชีพจะเป็นการพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงไม่ใช่การเพ้อฝันอีกต่อไป

7. การเรียงลำดับการวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้เรียงลำดับที่ 1 - 6 ตามข้อสรุปที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ได้สอดคล้องกับการนำเสนอขั้นตอนการวางแผนอาชีพของเอนดิคอต (Endicott. 1948 : 10) และ สมคิด อิศระวัฒน์ (2532 : 17) ซึ่งการวางลำดับขั้นตอนของการวางแผนอาชีพที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมาก โดยเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า มนุษย์เราส่วนใหญ่ได้ใช้เวลาประมาณ 2 ใน 3 ของชีวิตเพื่อการประกอบอาชีพ ฉะนั้นการวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ถูกต้อง ซึ่งหมายถึงมีการวางแผนอาชีพที่ดี ย่อมส่งผลให้บุคคลนั้นมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง รอบคอบ เหมาะสมกับตนเอง ก่อให้เกิดความสุขความสมหวังในชีวิต นอกจากนี้แล้วธิดารัตน์ บุญชู (2528 : 53 - 55) มีความเห็นที่สอดคล้องกับข้างต้น และได้กล่าวเสริมว่า นอกจากลำดับขั้นตอนต่าง ๆ ในลำดับที่ 1-6 แล้ว สิ่งที่ต้องนำมาคำนึงถึงด้วย คือ การเลือกค่านิยม บุคคลจะต้องเลือกค่านิยมที่ตนเองต้องการด้วย เช่น เงิน อำนาจ ความมั่นคง เสรีภาพในการทำงาน ซึ่งค่านิยมดังกล่าว จะมีผลโดยตรงกระทบต่อการวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพอีกด้วย

8. การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังของนิสิตนักศึกษา จากผลการวิจัยโดยพิจารณาจากความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษารวมทั้ง 3 สาขาวิชา และจำแนกตามสาขาวิชา ได้ข้อสรุปเดียวกันว่า มีการเตรียมตัวอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นิสิตนักศึกษาในปัจจุบันมีรายวิชาที่จะต้องศึกษาในหลักสูตรเป็นจำนวนมาก ประกอบกับการศึกษาในยุคที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นในด้านของวิชาการ เทคโนโลยีต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว อีกทั้งการเรียนการสอนได้เปลี่ยนแนวไปจากเดิม กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาจะมีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จัดทำรายงานอภิปรายในรายวิชาต่าง ๆ รวมถึงการทำกิจกรรมนอกหลักสูตรมากขึ้น ทำให้ต้องใช้เวลาไปกับ

การทำกิจกรรมดังกล่าวมาก ฉะนั้นการเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวังของนิสิตนักศึกษา จึงอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด พบว่า การเลือกแผนการเรียนให้ ประกอบด้วยวิชาเลือกที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพในอนาคตนั้น สำเนาวั ขจรศิลป์ (2529 : 15) ได้กล่าวในเรื่องนี้ไว้ว่า ในบางสาขาวิชาที่มีการผลิตบัณฑิตเกินความต้องการของ ตลาดแรงงาน นายจ้างจะเป็นผู้มีอำนาจต่อรองสามารถคัดเลือกลูกจ้างได้ตามความต้องการ จึงทำให้การเข้าสู่ตลาดแรงงานมีการแข่งขันกันสูง ผู้ที่มีความสามารถโดดเด่นเท่านั้นจึงจะได้รับ การคัดเลือก ทำให้นิสิตนักศึกษาต้องเลือกแผนการเรียนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ในอนาคต เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเข้าสู่โลกอาชีพได้ง่ายขึ้น และเหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การเรียนในมหาวิทยาลัยเป็นการศึกษาในระบบ ซึ่งก่อให้เกิดการประหยัดทั้งในด้านของ เวลาและงบประมาณได้อีกด้วย

9. ปัญหาที่มีผลต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา จากผลการวิจัยโดยพิจารณาจาก ความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษารวมทั้ง 3 สาขาวิชา และจำแนกตามสาขาวิชาได้ข้อสรุปเดียวกันว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดการการสอนเพื่อลงวิชาเลือกที่ ตรงกับความต้องการนั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการวิจัยของมารศรี ประสพศิริ (2534 : 122) โดยอาจกล่าวได้ว่า ในปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงในด้านวิทยาการ และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างรวดเร็ว ประกอบกับมหาวิทยาลัยในแต่ละแห่งก็ได้มีการตื่นตัวโดยได้มีการปรับปรุงหลักสูตร และ พยายามบรรจุวิชาเลือกที่หลากหลายเหมาะสมกับยุคสมัยเป็นประโยชน์ในการเตรียมตัวเพื่อการ ประกอบอาชีพที่คาดหวัง ให้นักศึกษาเลือกตามความถนัดและความสนใจ แต่เนื่องจากข้อจำกัดใน ด้านของเวลา และผู้สอน จึงทำให้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ เกิดปัญหาในเรื่องการจัดการสอน เพื่อลง วิชาเลือกที่ตรงกับความต้องการของนิสิตนักศึกษาได้ ซึ่งแนวทางที่อาจแก้ไขปัญหานี้ได้ในระดับหนึ่ง คือ การเพิ่มเวลาและการเสียสละเวลาของอาจารย์ผู้สอน โดยอาจเป็นการสอนนอกเวลาราชการ ปกติ จัดสอนในวิชาเลือกต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ และมีนิสิตนักศึกษาสนใจเรียนในวิชาดังกล่าว จำนวนมาก อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเพิ่มคุณสมบัติให้นิสิตนักศึกษาเป็นที่ยอมรับของตลาด แรงงานมากขึ้น

ส่วนปัญหาในด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวด้านอาชีพ รวมทั้งการหาสถานที่ฝึกงาน ในระหว่างปิดภาคเรียนที่ตรงกับอาชีพที่ปรารถนา เป็นปัญหาที่นิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญมากเช่นกัน โดยเป็นที่ทราบกันดีว่า ปัจจุบันทุกมหาวิทยาลัยมีหน่วยงานที่ให้บริการแนะแนวด้านอาชีพแก่นิสิต

นักศึกษา แต่หน่วยงานนี้ไม่ค่อยได้รับความสนใจ กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาไม่ค่อยไปขอรับบริการ กรณีเกิดปัญหาในด้านการวางแผนอาชีพ รวมทั้งการหาสถานที่ฝึกงานในระหว่างปิดภาคเรียนควร เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานนี้ มหาวิทยาลัยควรให้ความสำคัญโดยการสนับสนุนทั้งด้าน จำนวนบุคลากรที่เหมาะสมและงบประมาณที่เพียงพอเพื่อให้หน่วยงานนี้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดผลดีแก่นิสิตนักศึกษา อีกทั้งอาจทำให้ปัญหาในเรื่องการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา หดไปในที่สุด

10. การดำเนินการแก้ปัญหาของนิสิตนักศึกษากรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ จาก ผลการวิจัยโดยพิจารณาจากความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษารวมทั้ง 3 สาขาวิชาและจำแนกตามสาขา วิชา ได้ข้อสรุปเดียวกันว่า นิสิตนักศึกษาจะไปขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือจากผู้เห็นว่า เหมาะสมในอัตราส่วนที่สูงกว่าวิธีอื่น ๆ มาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวัฒนธรรมของสังคมไทยซึ่ง แตกต่างจากสังคมตะวันตก กล่าวคือ สังคมไทยจะปลูกฝังตลอดจนอบรมสั่งสอนให้เด็กต้องเคารพ เชื่อฟังผู้ใหญ่ การเลี้ยงดูจะเป็นในลักษณะปกป้อง ให้ความคุ้มครองเป็นที่ปรึกษา และให้ความ ช่วยเหลือในทุกเรื่องเป็นสังคมที่มีความโอบอ้อมอารี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ประกอบกับเด็กใน วัยนี้โดยส่วนใหญ่ยังไม่เคยสัมผัสโลกของอาชีพ ทำให้ไม่มีประสบการณ์ หรือ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ในเรื่องดังกล่าว เมื่อเกิดปัญหาจึงมักเลือกวิธีปรึกษา หรือขอความช่วยเหลือจากผู้ที่ตนเห็นว่า เหมาะสมมากกว่าเลือกแก้ปัญหาด้วยวิธีอื่น ๆ

11. รายวิชาที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในการ วางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา พบว่า โดยสรุปแล้วนิสิตนักศึกษาของทั้ง 3 สาขาวิชานั้น ส่วนใหญ่ ต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และภาษา ต่างประเทศอื่น ๆ อาทิ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ ความเชี่ยวชาญเฉพาะในแต่ละสาขาวิชาชีพ รวมถึงการพัฒนาบุคลิกภาพ การวางตัวและการพูดในที่สาธารณะ เป็นต้น ทั้งนี้อาจกล่าวได้ว่า เนื่องจากโลกในปัจจุบันเป็นโลกของการแข่งขัน เป็นยุคของโลกาภิวัตน์ที่โลกไร้พรมแดน ทำให้ การติดต่อสื่อสารข้อมูลเป็นไปอย่างเสรี เปิดกว้าง และเป็นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ต้องมีความฉับไว รวดเร็วและถูกต้องแม่นยำ การตัดสินใจต่าง ๆ ต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ ถูกต้องและครบถ้วนซึ่งนิสิตนักศึกษาได้เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว ดังที่ศาสตราจารย์ ดร.ลิปพนธ์ เกตุทัต (2537 : 86) ได้กล่าวไว้ว่า กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันจะมีผลกระทบ ต่อสังคมไทยมากขึ้น จำเป็นจะต้องมีการวางกลยุทธ์ให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเครือข่ายการ เรียนรู้จากส่วนต่าง ๆ ของสังคมให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิต แต่ในขณะเดียวกันต้องพยายามเลือก

เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมแบบไทย ๆ ต้องประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

นอกจากนี้แล้ว การเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ อย่างแตกฉานสามารถใช้งานได้ดี ก็เป็นรายวิชาหนึ่งที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติม ทั้งนี้ในรายวิชาดังกล่าวโดยเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษซึ่งเป็นภาษาสากลที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ทั่วทุกมุมโลก มีความเป็นสากล ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น รวมทั้งการมีความรู้ที่ลุ่มลึกและเข้าใจในสาขาวิชาชีพที่ตนได้ศึกษามาเป็นอย่างดี ประกอบกับการมีบุคลิกภาพที่ดี การวางตัวที่เหมาะสมกับกาลเทศะและการพูดในที่สาธารณะอย่างถูกต้อง ล้วนเป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์แก่นิสิตนักศึกษาในการวางแผนอาชีพและสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปประกอบอาชีพและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานได้ในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. มหาวิทยาลัยทุกแห่งในปัจจุบัน มีหน่วยงานแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ซึ่งหน่วยงานนี้มีความสำคัญและจำเป็นมาก มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแนะนำในด้านการศึกษาและอาชีพ มหาวิทยาลัยจึงควรให้การสนับสนุนโดยจัดหาบุคลากรที่มีคุณภาพและเพียงพอในการให้บริการได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์และเหมาะสมต่อการวางแผนอาชีพ อาทิ การจัดตลาดนัดแรงงาน การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ การเชิญศิษย์เก่าหรือผู้ที่ประสบความสำเร็จในอาชีพมาให้ความรู้หรือแนะนำแนวทางในการประกอบอาชีพ เป็นต้น นอกจากนี้ควรจัดให้มีการทดสอบความถนัด ความสนใจ และความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนอาชีพที่เหมาะสมของนิสิตนักศึกษาต่อไป

2. มหาวิทยาลัยควรพัฒนาในด้านของการจัดหาสถานที่ฝึกงานภาคฤดูร้อนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กล่าวคือ นิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 2 หรือ ปีที่ 3 ทุกคน ควรมีโอกาสได้รับการฝึกงานจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ตลอดจนบริษัท ห้างร้านต่าง ๆ โดยลักษณะงานควรเป็นงานที่เกี่ยวข้องตรงกับสาขาวิชานั้น ๆ เพื่อให้นิสิตนักศึกษาได้ฝึกทักษะ ทดลองทำงานจริง คู่ขนานกับโลกของอาชีพ สัมผัสถึงความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของตนเองได้มากขึ้น อันจะเป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจวางแผนอาชีพได้อย่างเหมาะสมและถูกต้องต่อไป

3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้มีการเรียนการสอนในรายวิชาที่มีความเป็นสากล และทันสมัยมากขึ้น เช่น วิชาคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากยุคปัจจุบันเป็นยุคของโลกาภิวัตน์ ที่โลกไร้พรมแดน มีการเปลี่ยนแปลงในวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาและอย่างรวดเร็ว ซึ่งคนยุคใหม่ต้องปรับตัวให้ทัน มหาวิทยาลัยต่าง ๆ จึงควรเปิดสอนเป็นวิชาบังคับของทุกสาขาวิชา และควรเน้นการศึกษาในระดับกลาง หรือ ระดับสูง เพื่อให้บัณฑิตศึกษานำไปประยุกต์ใช้กับการศึกษาต่อ หรือนำไปประกอบอาชีพในสายงานต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในระดับปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยปิดของรัฐ มหาวิทยาลัยเปิด และมหาวิทยาลัยเอกชน ทั้งหมดของประเทศ เพื่อจะได้นำข้อมูลนั้นจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกัน และเอื้อประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาให้มากที่สุด

2. ควรมีการติดตามผลบัณฑิตที่ศึกษาทางธุรกิจว่าได้ประกอบอาชีพตรงตามเป้าหมายอาชีพที่ได้ตั้งไว้หรือไม่ ตลอดจนศึกษาถึงอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถบรรลุแผนที่ได้ตั้งไว้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

จันทนา กาไหล่ทอง. ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มด้านอาชีพที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รร.ทุ่งเสลี่ยมชนูปถัมภ์ อ.ทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537. อุดสาเนา.

เฉลิม ศรีผดุง และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง ความต้องการในการรับราชการของนิสิตนักศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ สำนักงาน กพ. มูลนิธิคอนราด อเดเนา, 2535. อุดสาเนา.

ทิพวรรณ รัตนวงศ์. แนวโน้มหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในพุทธศักราช 2545. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อุดสาเนา.

ธรรมศักดิ์ มีอิสระ. "การวางแผนอาชีพ," วารสารแนะแนว. 112 : 32 ; สิงหาคม - กันยายน 2530.

ธิดารัตน์ บุญชู. "วางแผนอาชีพ : การวางแผนชีวิต," ในรายงานสัมมนาการอุดมศึกษา เรื่อง การอุดมศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ . หน้า 53-55. กรุงเทพฯ : ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

นวลศิริ เปาโรหิตย์. "การจัดบริการให้คำปรึกษาและแนะแนวอาชีพ," ในหนังสือคู่มือการจัดบริการแนะแนวอาชีพและการจัดหางานในสถาบันอุดมศึกษา. หน้า 24-29. กรุงเทพฯ : กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2527.

นิรมล รุ่งปัจฉิม. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลือกประกอบอาชีพของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531. อุดสาเนา.

เบญจา จิรภัทรพิมล. ความมุ่งปรารถนาทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517. อุดสาเนา.

ประดล ต้นติวงษ์. "การวิเคราะห์อาชีพ," ในการประชุมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ 2505. หน้า 119-120. กรุงเทพฯ : กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2505.

- พรพนา อรรถจรโรจน์. การสำรวจแนวบทบาทนิสิตนักศึกษาตามการรับรู้ของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบจำกัดรับ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อุดສຳເນາ.
- มารศรี กองเกตุ. ผลของทัศนคติ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อุดສຳເນາ.
- มารศรี ประสพศิริ. การวิเคราะห์การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาสาขาสังคมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534. อุดສຳເນາ.
- มยุรี สุทธิเลิศอรุณ. การเปรียบเทียบลักษณะนิสัยจิตจำแนกตามสาขาวิชาการศึกษาเฉพาะกรณีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อุดສຳເນາ.
- ราชบัณฑิตสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์, 2530.
- โรจนา สุพันธ์โพธาราม. การวางแผนอาชีพของนิสิตชั้นปีที่ 4 สาขาสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อุดສຳເນາ.
- วิรัช ชาตุด้วยวิทย์. การตัดสินใจเลือกอาชีพของนักศึกษาเกริกวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514. อุดສຳເນາ.
- วัชรวิ ฐวคำ. จิตวิทยาแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์, 2524.
- ชมาธร พันธุมโพธิ. การสำรวจความสนใจในอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. อุดສຳເນາ.
- สมคิด อิศระวัฒน์. รายงานการวิจัยเรื่อง ลักษณะการตัดสินใจด้านอาชีพของประชาชนซึ่งอยู่นอกระบบโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2532. อุดສຳເນາ.

สมพงษ์ พลาสุรย์. "การงานและพื้นฐานอาชีพ," วารสารพัฒนาหลักสูตร. 13 : 23 ตุลาคม 2525.

สมเกียรติ ชอพล. การเข้าสู่กำลังแรงงานของบัณฑิต สาขานิติศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ที่สำเร็จการศึกษา เมื่อปีการศึกษา 2525 จากมหาวิทยาลัยบิโดในกรุงเทพมหานคร.

ปริณฎานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

ลิปนันท เกตุทัต. "บทบาทของภาคเอกชนในการพัฒนาเทคโนโลยี," วารสาร TTIS TEXTILE. 10 : 13 ; กุมภาพันธ์ 2537.

_____. "ทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทยในสิบปีข้างหน้า : วิสัยทัศน์ใหม่ การเพิ่มสมรรถนะไทยในสังคมโลก," เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง แนวทางในการพัฒนาและผลิตกำลังคนระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2537. อัดสำเนา.

สุชาติ นัคโอดี. การสำรวจแนวบทบาทนักศึกษาตามการรับรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.

< อรอนงค์ ลามภูวนารถ. การวางแผนเข้าสู่อาชีพของนิสิตนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532. อัดสำเนา.

อุทัย ดุลยเกษม. โครงสร้างแรงจูงใจของตลาดแรงงานกับปัญหาการว่างงาน. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2528.

อุดมรัตน์ ธรรมมิโกมินทร์. การตัดสินใจเลือกอาชีพของนิสิตปีสุดท้าย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ ร.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513. อัดสำเนา.

Borchard, David C. "New Choices : Career Planning in a Changing World," In Careers Tomorrow , The Outlook for work in a changing World. Edited by Edward Carnish. World Future Society, 1972.

Calvert, Robert and John E , Steele. Planning Your Career. New York : Mc. Graw-Hill Book Company, 1963.

Eddy, Vnik Silas. "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choice of Vocational Agricultural Students in Louisiana," Dissertation Abstracts. 29(9) : 2958-2959 ; March, 1969.

Endicott, Franks. Vocational Planning. Copyright in Great Britain :

The International Text book Company, 1948.

Ginzberg, Ele. Counseling for Career Development. Boston : Houghton

Miffline, 1974.

Holland John L. Making Vocational Choices : a theory of careers.

New Jersey : Prentice - Hall, Inc., 1983.

Krunboltz, John D. and Carl E, Thoresen. Behavioral Counseling : Cases

and Techniques. Holt, Rinchart and Winston, Inc., 1969.

Murdoch, Joseph Mc. Lean Rev. "An Investigation of the factor influencing
the Occupational Choices of Selected College Students," Dissertation

Abstracts. 25(4) : 2531 ; October, 1964.

Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan, "Determining Sample Size for

Research Activities," in Educational and Psychological Measurement.

1970.

Roe, Anne. The Psychology of Occupation. New york : John Willey and Sons,

Inc., 1966.

Rosenberg, Morris. Occupations and Values. Illinois : The Free Press, 1957.

Super, Donald E. Appraising Vocational Fitness. New york : Harper and Row

Publisher, 1973.

Tolbert E.L. Counseling for Career Development. Boston : Houghton Miffline,

1974.

ภาคผนวก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว.ประสานมิตร โทร. 268

ที่ ทม 1007 / 503

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรณมา จงประเสริฐพร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎ์ ประธาน

อ.ทัศนีย์ เจตสันต์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการบัญชี การตลาด
และการเงินและการธนาคาร ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูล
ในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว.ประสานมิตร โทร. 268

ที่ ทม 1007 / 504

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรณมา จงประเสริฐพร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปริญญานิพนธ์
เรื่อง การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎี ประธาน

อ.ทักษิณ เจตสันต์ กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการบัญชี การตลาด
และการเงินและการธนาคาร ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูล
ในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว.ประสานมิตร โทร. 268

ที่ ทม 1007 / 505

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน คณบดีคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

 บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวรณมา จงประเสริฐพร เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

 นิสิตผู้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

 ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

 ผศ.ดร.ประนอม อุตกฤษฎี ประธาน

 อ.ทัศนีย์ เจตสันต์ กรรมการ

 สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์ คือ ขอให้นักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการบัญชี การตลาด
และการเงินและการธนาคาร ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2539 เพื่อเป็นข้อมูล
ในการทำวิทยานิพนธ์

 บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

(นางสาวศิริบุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

แบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง

การวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ใช้สำหรับนิสิตนักศึกษาที่ศึกษาทางธุรกิจในชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด และ สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร หรือ สาขาวิชาการเงิน ใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผลจากการวิจัยนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่นิสิตนักศึกษาได้วางแผนอาชีพไว้เพื่อเป็นแนวทางให้มหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถจัดหลักสูตรการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้จะทำให้ได้รับทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคในการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา เพื่อจะได้แก้ปัญหาและให้ข้อเสนอแนะแก่นิสิตนักศึกษาได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพต่อไป
3. แบบสอบถามนี้ แบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับเป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการวางแผนอาชีพ และปัญหาในการวางแผนอาชีพ
 - ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในแบบสอบถาม

การวางแผนอาชีพ หมายถึง การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ การเตรียมการเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้

1. เพศ
 - 1 () ชาย
 - 2 () หญิง
2. อายุ ปี
3. ท่านศึกษาอยู่ในสาขาวิชาใด
 - 1 () การบัญชี
 - 2 () การตลาด
 - 3 () การเงินและการธนาคาร หรือการเงิน
4. อาชีพของบิดา
 - 1 () รับราชการ
 - 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3 () ลูกจ้างบริษัทเอกชน
 - 4 () ประกอบอาชีพอิสระ
 - 5 () เกษตรกร
 - 6 () อื่น ๆ
5. อาชีพของมารดา
 - 1 () รับราชการ
 - 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 - 3 () ลูกจ้างบริษัทเอกชน
 - 4 () ประกอบอาชีพอิสระ
 - 5 () เกษตรกร
 - 6 () อื่น ๆ
6. การศึกษาสูงสุดของบิดา
 - 1 () ต่ำกว่า ปวช.
 - 2 () ปวช. หรือเทียบเท่า
 - 3 () ปวส. หรือเทียบเท่า
 - 4 ()ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - 5 () ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 - 6 () ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
 - 7 () อื่น ๆ
7. การศึกษาสูงสุดของมารดา
 - 1 () ต่ำกว่า ปวช.
 - 2 () ปวช. หรือเทียบเท่า
 - 3 () ปวส. หรือเทียบเท่า
 - 4 () ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
 - 5 () ปริญญาโทหรือเทียบเท่า
 - 6 () ปริญญาเอกหรือเทียบเท่า
 - 7 () อื่น ๆ

8. รายได้ของบิดาต่อเดือน

1 () 5,000 บาท หรือน้อยกว่า	2 () 5,001-10,000 บาท
3 () 10,001-15,000 บาท	4 () 15,001-20,000 บาท
5 () 20,001-25,000 บาท	6 () มากกว่า 25,000 บาท

9. รายได้ของมารดาต่อเดือน

1 () 5,000 บาท หรือน้อยกว่า	2 () 5,001-10,000 บาท
3 () 10,001-15,000 บาท	4 () 15,001-20,000 บาท
5 () 20,001-25,000 บาท	6 () มากกว่า 25,000 บาท

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

10. ให้ท่านพิจารณาว่า ปัจจัยต่อไปนี้มีผลต่อการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาของท่านแล้วในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือที่ได้กำหนดไว้

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ค่าตอบแทนสูง					
2. มีความมั่นคงในอาชีพ					
3. มีโอกาสก้าวหน้าในอาชีพสูง					
4. มีอิสระในการทำงาน					
5. ลักษณะงานตรงกับที่ต้องการจะทำ					
6. ตรงกับความรู้ในสาขาวิชาที่ศึกษามา					
7. มีความสนใจในด้านอาชีพนั้น					
8. มีความถนัดในด้านอาชีพนั้น					
9. เป็นที่ต้องการของตลาดแรงงาน					
10. สามารถศึกษาต่อได้ง่าย					

10. (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกอาชีพ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11. เคยทำงานด้านนี้มาก่อน					
12. บิดามารดามีกิจการอยู่แล้ว					
13. เป็นงานที่ท้าทายความสามารถ					
14. เป็นอาชีพที่มีเกียรติในสังคม					
15. ทำตามคำแนะนำของเพื่อน					
16. เห็นผู้อื่นประสบความสำเร็จในอาชีพนั้น ๆ					

ตอนที่ 3 เป้าหมายและการเลือกอาชีพเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วของนิสิตนักศึกษา

11. เป้าหมายของท่านเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว คือ

- 1 () ทำงานแทนและคิดว่าจะไม่ศึกษาต่อ
- 2 () ทำงานก่อนและหาทางศึกษาต่อในภายหลัง
- 3 () อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

12. อาชีพที่ท่านสนใจจะทำมากที่สุด คือ

- 1 () รับราชการ
- 2 () พนักงานรัฐวิสาหกิจ
- 3 () พนักงานบริษัทเอกชน
- 4 () กิจการส่วนตัว

13. ให้ท่านเลือกอาชีพที่ตรงกับความตั้งใจจะทำภายหลังสำเร็จการศึกษาแล้วมากที่สุดเพียง 1 อาชีพ โดยทำเครื่องหมาย / หน้ารายชื่ออาชีพนั้น ๆ โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และโอกาสที่จะได้ประกอบอาชีพนั้น ในกรณีที่อาชีพดังกล่าวมิได้ปรากฏในรายชื่อที่ได้ระบุไว้ โปรดระบุชื่ออาชีพนั้น ๆ ในช่องว่างที่กำหนดไว้

รายชื่ออาชีพ

- () ประกอบอาชีพส่วนตัว ซึ่งได้แก่ (โปรดระบุ).....
() นักสถิติ	() เซลล์แมน
() สมุหนายก	() พนักงานบัญชีบริษัท
() พนักงานธนาคาร	() ผู้ตรวจสอบบัญชี
() พนักงานออกแบบสื่อโฆษณา	() สจ๊วต
() แอร์โฮสเตส	() พนักงานตรวจสอบภายใน
() เจ้าหน้าที่คอมพิวเตอร์	() นักวิชาการเงินและบัญชี
() เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน	() นักวิชาการศึกษา
() นักวิชาการพัสดุ	() นักวิจัยตลาด
() เจ้าหน้าที่บริหารการตลาด	() อื่น ๆ โปรดระบุ.....

14. สถานที่ที่ท่านประสงค์จะไปทำงาน

1 () เขตกรุงเทพมหานคร	2 () ต่างจังหวัด
3 () ต่างประเทศ	4 () สถานที่ใดก็ได้

ตอนที่ 4 การวางแผนอาชีพและปัญหาในการวางแผนอาชีพ

4.1 การวางแผนขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพ

15. ท่านมีช่วงเริ่มต้นของความคิดในด้านอาชีพที่ท่านคาดหวังจะทำเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วนั้น ตั้งแต่เมื่อใด

1 () ชั้นประถมศึกษา	2 () ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
1 () ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	4 () เมื่อเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา

16. ให้ท่านพิจารณาเรียงลำดับการวางขั้นตอนของการดำเนินงานตามแผนอาชีพของท่าน โดยคำนึงว่าขั้นตอนใดควรเกิดก่อน-หลังตามลำดับ โดยระบุหมายเลข 1,2,3... ในวงเล็บที่ได้กำหนดไว้หน้าข้อความนั้น ๆ
- () วิเคราะห์ตนเองอย่างชัดเจน (ความสนใจ ความถนัด ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพ ตลอดจนข้อจำกัดต่าง ๆ ทางด้านร่างกาย)
 - () สืบหาข้อมูลต่าง ๆ ทางด้านอาชีพอย่างกว้าง ๆ เพื่อให้สามารถมองเห็นช่องทางที่จะเลือกได้มากขึ้น
 - () วิเคราะห์ถึงข้อเท็จจริงในอาชีพนั้น ๆ อย่างละเอียด (โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ ลักษณะอาชีพ ผลตอบแทนในลักษณะต่าง ๆ)
 - () ปรึกษาผู้มีความรู้หรือผู้มีประสบการณ์ในอาชีพ
 - () เตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพ โดยการศึกษาหาความรู้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่
 - () มีการวางแผนในการหางาน (เตรียมตัวในด้านสำรวจแหล่งงาน การเขียนจดหมายสมัครงาน ฯลฯ)

4.2 การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง

17. ท่านมีการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพที่คาดหวังไว้ในเรื่องต่อไปนี้ระดับใด โปรดใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างทางขวามือให้สอดคล้องกับความเป็นจริง

การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านพยายามศึกษาเพื่อสอบให้ได้ค่าระดับคะแนนสูง ๆ จะได้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้น					

17. (ต่อ)

การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. ท่านเลือกเรียนในคณะ/สาขาวิชาที่คิดว่าเรียนได้ง่ายที่สุด จบการศึกษาได้เร็วโดยไม่คำนึงถึงการเรียนเพื่อไปใช้ในการประกอบอาชีพ					
3. ท่านพยายามศึกษา/ฝึกฝนความรู้ ความสามารถพิเศษอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการเรียนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น เรียนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ					
4. ท่านเคยทำงาน/ฝึกงานเพื่อหาประสบการณ์การทำงานในอาชีพที่คาดหวังในขณะที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตร					
5. ท่านจะเข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่ส่งเสริมการประกอบอาชีพมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ					
6. ท่านศึกษาหาความรู้และติดตามข่าวสารสมัครงานที่เกี่ยวข้องกับอาชีพที่ตั้งใจจะประกอบอยู่เสมอ					
7. ท่านพยายามพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองให้เหมาะกับอาชีพที่มุ่งหวัง					

17. (ต่อ)

การเตรียมตัวเพื่อการประกอบอาชีพที่คาดหวัง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8. ท่านเลือกแผนการเรียนรู้ให้ประกอบด้วยวิชา เลือกที่เห็นว่ามีความเกี่ยวข้องต่อการประกอบ อาชีพในอนาคต					
9. ท่านได้ศึกษาและมีการเตรียมพร้อมในการ สมัครงานในด้านต่าง ๆ เช่น การกรอก ใบสมัคร การสอบสัมภาษณ์ การเขียนใบ สมัครงาน ฯลฯ					

4.3 ปัญหาในการวางแผนอาชีพ

18. ปัญหาต่อไปนี้มีผลต่อการวางแผนอาชีพของท่านมากน้อยเพียงใด โปรดใส่เครื่องหมาย /
ให้ตรงกับระดับความสำคัญของปัญหาที่ท่านประสบอยู่

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. มีวิชาเลือกในหลักสูตรที่ตรงกับความต้องการ และเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมตัวด้าน อาชีพ					
2. การจัดตารางสอนเพื่อลงวิชาเลือกที่ตรงกับ ความต้องการ					

18. (ต่อ)

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. การหาสถานที่ฝึกงานในระหว่างปิดภาคเรียน ที่ตรงกับอาชีพที่ปรารถนา					
4. ทุนทรัพย์ในการศึกษาพิเศษเพิ่มเติมจากที่ กำหนดไว้ในหลักสูตร					
5. บุคลากรที่ให้คำปรึกษาและแนะแนวด้าน อาชีพ					
6. โอกาสในการทำแบบทดสอบเพื่อสำรวจ ตนเองในด้านอาชีพ					

19. ท่านจะดำเนินการแก้ปัญหาโดยวิธีใดกรณีประสบปัญหาในการวางแผนอาชีพ (โปรดเลือกตอบ
เพียง 1 คำตอบ)

- 1 () เปลี่ยนแผนอาชีพ
- 2 () ขอคำปรึกษาหรือความช่วยเหลือจากผู้ที่ท่านเห็นว่าเหมาะสม
- 3 () รอดูเหตุการณ์ต่อไป
- 4 () มุ่งไปทางอาชีพซึ่งท่านปรารถนารองลงไป

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะเป็นโยบายต่อการวางแผนอาชีพ

20. รายวิชาใดที่นิสิตนักศึกษาต้องการให้มหาวิทยาลัยเปิดสอนเพิ่มเติมอันจะเป็นประโยชน์ในการ
วางแผนอาชีพของท่าน โปรดระบุโดยเรียงลำดับความสำคัญมา 3 อันดับ ดังนี้

- 1.....
- 2.....
- 3.....

21. ท่านคิดว่าแนวทางที่มหาวิทยาลัยควรปรับปรุงการบริการทางวิชาการและด้านอื่น ๆ อย่างไร
จึงจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

22. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ต่อการวางแผนอาชีพของนิสิตนักศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางสุวรรณา จงประเสริฐพร
เกิดวันที่	3 มิถุนายน 2502
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 73/94 ถนนกรุงเทพ-นนทบุรี หมู่ 6 ตำบลบางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	นักวิชาการการศึกษา 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	คณะกรรมการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ประวัติการศึกษา	
ปีการศึกษา	2519 มัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี)
	2523 เศรษฐศาสตร์บัณฑิต (การเงินและการธนาคาร) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
	2539 การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร